

jun, jul, avgust 2005

© 2005 ZAJEDNICA MUZIČKIH I BALETSKIH ŠKOLA SRBIJE

BILTEN

GODINA IV

BROJ 6, 7, 8 | 2005

Zemun, Nemanjina 9

(381 11) 316 0374

(381 11) 261 5223

email: info@zmbss.org.yu

www.zmbss.org.yu

Račun Zajednice: 205-16956-48 (Komercijalna banka AD – Beograd)

S A D R Ź A J

- 4** ŠKOLSKO RAZVOJNO PLANIRANJE U MUZIČKIM ŠKOLAMA
Seminar na Tari
- 22** SAVREMENE TEHNOLOGIJE U MUZIČKOJ NASTAVI
SIBELIUS EDUCATIONAL SUITE
- 24** CEI-YOUTH ORCHESTRA
SLOVENIJA 2005
- 26** REVIJA TALENATA 2005
Zrenjanin
- 27** TAKMIČENJA
STANDARDIZACIJA I KATEGORIZACIJA
- 28** UPIS UČENIKA U SREDNJE MUZIČKE I BALETSKE ŠKOLE
REZULTATI
- 30** FINANSIJSKI IZVEŠTAJ
ZAJEDNICE
- 31** AKTIVNOSTI MUZIČKIH ŠKOALA

32



Ponovo u ponudi

novi materijal svih poznatih svjetskih izdavača.
Informacije o katalogima i novim naslovima dobite preko elektronskih listova koji se odnose na našeg web-portal: www.harmonija-ad.com.

Školsko lice putuju na putovanje firme: **SIBELIUS** koje pomaže učenicima i nastavnicima u njihovom izboru za putovanje. SIBELIUS je u svojoj ponudi paket programa **EDUCATION SUITE** koji je namenjen kako učenicima svih uzrasta, tako i profesorima u pripremi nastavnog plana i programa. Svaki od tih programa se sastoji od više i odjednom muzičkih izvora. Za kompletnu sliku paketa objene posetite portal. Za sve informacije možete nas pozvati ili posetiti u našem prodajnom salona.

Posetite portal naše na **PETROF** klavir i gitara i **STRONKAL** violini, violončla i gitar.



HARMONIA AD
TUDIN NAGY
11000 BUDAPEST
TEL: +36 1 461 1111
FAX: +36 1 461 1112
E-MAIL: info@harmonia-ad.com
www.harmonia-ad.com

ŠKOLSKO RAZVOJNO PLANIRANJE U MUZIČKIM ŠKOLAMA

T a r a
28. jun - 3. jul 2005.

Voditelji seminara:
Borislava Maksimović, viši savetnik
Mr Snežana Vuković, savetnik



Seminar pod nazivom "Školsko razvojno planiranje u muzičkim školama" održan je u periodu od 28. juna do 3. jula u hotelu "Omorika" na Tari.

Ciljevi seminara ispunjeni su u potpunosti jer je realizovano upoznavanje učesnika seminara sa konceptom i procesom školskog razvojnog planiranja, započet rad na izradi nacrtu školskog razvojnog plana i sprovedene aktivnosti koje podrazumevaju osnaživanje za timski rad.

Seminar, organizovaoan od strane Zajednice muzičkih i beltskih škola Srbije, odvijao se sistematično po predloženom rasporedu, a sam program bio je dovoljno fleksibilan i prilagođavao se potrebama učesnika.

Na kraju svakog radnog dana učesnici su imali prilike da izraze svoje potrebe i procene kvalitet dotadašnjeg rada, a po završetku seminara ukazali su na potrebu njegovog nastavka u narednom periodu. Takođe, učesnici su popunili završni evaluacioni list koji će poslužiti kao smernica voditeljima i organizatoru budućeg seminara (rezultati će nakon obrade biti prosleđeni školama).

Sadržaji seminara, čiji su učesnici su pokazali veliko interesovanje, aktivnost i kreativnost u toku rada bio je sledeći:

- Školsko razvojno planiranje - proces, produkt i instrument osiguranja kvaliteta
- Faze školskog razvojnog planiranja - spirala razvoja
- Razlika između uobičajenog i razvojnog planiranja
- Samoprocena škole po oblastima kvaliteta, pokazateljima i indikatorima
- Prezentacija - Samoprocena škole
- Kvaliteti dobre škole
- Soft analiza škole
- Prezentacija misije i vizije škole
- Resursi škole
- Određivanje prioriteta
- Razvojni ciljevi škole
- Model tabele - analiza problema
- Zadaci i aktivnosti
- Praćenje i evaluacija – izrada plana
- Realizacije razvojnog plana
- Struktura školskog razvojnog plana
- Prikaz primera dobre prakse
- Timski rad - Podela uloga u timu, Donošenje odluka u timu i konsenzus
- Završna evaluacija (pismena, anonimna, 7 pitanja)

S obzirom da su učesnici seminara zainteresovani za sve sadržaje i da je potrebno podržati ih u njihovim narednim zadacima, osim materijala koji je pripremljen, voditelji će proslediti sve prezentacije koje su učesnici imali prilike da vide, kao i rezultate evaluacije.

Zajednica muzičkih škola je još jednom pokazala izuzetnu inventivnost i dobru procenu potreba muzičkih škola.

Ciljevi seminara

- Upoznavanje učesnika seminara sa konceptom i procesom školskog razvojnog planiranja
- Izrada nacrtu školskog razvojnog plana
- Osnajivanje za timski rad

PROGRAM SEMINARA

Vreme	T e m a	Način rada
UTORAK, 28. JUN 2005. godine		
17.30 – 18.00	Okupljanje i registracija učesnika	
18.00 - 18.30	UVODNI BLOK - Pozdravna reč predstavnika Zajednice muzičkih škola - Predstavljanje voditelja seminara i uvodna reč	Plenarno
18.30 - 19.30	- Predstavljanje učesnika seminara - ŠKOLSKO RAZVOJNO PLANIRANJE - proces, produkt i instrument osiguranja kvaliteta	PP prezentacija i diskusija (plenarno)
SREDA, 29. JUN 2005. godine		
10.00 - 11.30	FAZE ŠKOLSKOG RAZVOJNOG PLANIRANJA - spirala razvoja Razlika između uobičajenog i razvojnog planiranja	PP prezentacija i diskusija (plenarno)
11.30 - 11.45	Pauza kafa/čaj	
11.45 - 13.00	SAMOPROCENA ŠKOLE po oblastima kvaliteta, pokazateljima i indikatorima	Uvod Rad u grupama
13.00 - 17.00	Pauza za ručak	
17.00 - 17.30	Prezentacija: Samoprocena škola	Plenarno u dve grupe
17.30 - 18.00	KVALITETI DOBRE ŠKOLE	Rad u dve grupe Skala moći Folije
18.00 - 19.00	SOFT ANALIZA škole	Rad u grupama
19.30 - 20.00	Dnevna evaluacija	Individualno
ČETVRTAK, 30. JUN 2005. godine		
10.00 - 11.00	MISIJA I VIZIJA ŠKOLE	Uvod Rad u malim grupama
11.00 - 11.30	Prezentacija misije i vizije škole	Poster prezentacija
11.30 - 11.45	Pauza kafa/čaj	
11.45 - 12.15	RESURSI ŠKOLE	Uvod Rad u malim grupama
12.15 - 13.00	ODREĐIVANJE PRIORITETA – oblasti promena	Rad u dve grupe Banka tema - tehnika
13.00 - 13.15	Dnevna evaluacija	individualno
13.00 - 17.00	Pauza za ručak	
17.00 – 20.00	PREZENTACIJA STRUČNE TEME	
PETAK, 01. JULI 2005. godine		
10.00 - 11.00	RAZVOJNI CILJEVI ŠKOLE	plenarno
11.00 - 11.45	Model tabele - analiza problema	Rad u grupama
11.30 - 11.45	Pauza kafa/čaj	
11.45 - 13.00	ZADACI I AKTIVNOSTI	Plenarno - akcioni plan
13.00 - 17.00	Pauza za ručak	
17.00 - 18.00	PRAĆENJE I EVALUACIJA realizacije razvojnog plana	Plenarno - uvod
18.00 - 19.30	PRAĆENJE I EVALUACIJA – izrada plana	Rad u grupama
19.30 - 20.00	Dnevna evaluacija	Individualno
SUBOTA, 02. JULI 2005. godine		
10.00 - 11.30	STRUKTURA ŠKOLSKOG RAZVOJNOG PLANA	Prikaz
11 - 30 - 11.45	Pauza kafa/čaj	
11.45 - 13.00	Prikaz primera dobre prakse	Uvid u razvojne planove drugih škola
13.00 - 17.00	Pauza za ručak	
17.00 - 18.00	TIMSKI RAD - Podela uloga u timu	Belbin - upitnik
18.00 - 18.30	Donošenje odluka u timu - konsenzus	folija
18.30 - 18.45	Pauza kafa/čaj	
18.30 - 19.00	Dogovor o narednim koracima i zadacima	Plenarno
19.00 - 19.30	ZATVARANJE	Plenarno
19.30 - 20.00	Završna evaluacija seminara	Individualno

DNEVNA EVALUACIJA SEMINARA

SREDA , 29. jun 2005.

Učesnici su po zavrtšetku dana napisali na stikerima svoje odgovore na dva pitanja.

ŠTA MI SE DOPALO. . .

- Odlična organizacija
- Zanimljivo, inspirativno, odjek će se videti
- Odlična organizacija
- Rad u grupi
- Otvorenost u izlaganju problema
- Fleksibilnost u radi
- Dobra atmosfera i radna disciplina
- Spremnost predavača na saradnju
- Prisutnost seminarista
- Dinamičnost
- Vedar duh
- Borislava
- Zadovoljan sam što se suočavamo sami sa sobom. I pokušaj da se menjamo
- Naterali ste nas da razmišljamo o nekim novim temama
- Analitičnost
- Interesantno, kreativno, podsticajno
- Praktičan rad nakon pređene teorije
- Uspešan podsticaj na razmišljanje o boljem razvoju škole
- Rad u grupama
- Poštovanje vremena
- Spremnost učesnika na saradnju
- Uspešan podsticaj na rad i razmišljanje
- SOFT analiza 3h
- Ozbiljnost izrade SVOT analize
- Dobra kolektivna atmosfera
- Dopalo mi se što vidim da slično razmišljamo o svim temama
- Otvorenost i program koji počinje da se stvara
- Aktivno učešće prisutnih
- Aktivno učešće svih
- Poštovanje među kolegama
- Opuštena atmosfera
- Samoprocena i procena opšteg stanja u školama
- Pluralizam metoda
- Prijatna atmosfera
- Konkretan rad, jasno, razumljivo
- Mogućnost izražavanja misli putem ovog seminara
- Popodne inspirativno, što se vidi i po posterima
- Praktičan timski rad na analizi i živa prezentacija
- Rad u grupama i razmena ideja, aktivnost u razmišljanju, analizi i potrebi za promenama
- Što smo svi aktivni učesnici, broj novih informacija i brzina izlaganja
- Proces javljanja ideja dok slušam predavanje i kolege
- Iskrenost kolega iz drugih škola, a posebno vaša strpljivost i istrajnost
- Otvorenost za saradnju
- Komunikacija među školama
- Dobra atmosfera i timski rad
- Upoznavanje sa ostalim školama i kolegama
- dobro je što nas terate da razmišljamo
- dobro je što nas pitate za naše mišljenje o seminaru
- dobro je što aktivno učestvujemo
- vas dve ste odlične
- Gluma g-đe Borislave Maksimović
- Odlični predavači, nije dosadno
- Nenametljiva edukacija kako nešto može da se udari u cilju

napretka

- Razumevanje predavača za vremenski raspored rada
- Što radimo zajedno
- Ubedljive ste, otvorene, fleksibilne
- Način prezentacije
- Jednostavnost i otvorenost
- Vaše podsticanje na naše razmišljanje
- Inspirativna pripremljenost voditelja seminara
- Način animiranja ovolikog broja ljudi
- Ponuđene opcije
- Aktivnost svih nas
- Način držanja pažnje
- Svi su bili aktivni
- Realno prikazivanje slabosti u školama
- Stručno, saznanja suzbijaju strah, navodeći nas na smeliju realizaciju
- Zanimljivo, motiviše već postojeću želju za promenama otvarajući mogućnost da se promene izvedu
- Uspeli ste da nas animirate
- Zanimljivo popodne
- Popodne

MOGLO BI BOLJE

- Želim veći podsticaj
- Šta ću dobiti za nagradu
- Obavestite Ministarstvo o ovom seminaru i rezultatima
- Ali može i bolje
- Nekad mi se učini dosadno, ali to jako kratko traje i posle opet bude dobro i konstruktivno
- Mogao bi biti bolji vremenski interval rada
- Sažmimo rad u jedan duži vremenski blok
- Produženi prepodnevni rad
- Spremnost učesnika za promenu bez kritičke analize
- Nepoštovanje satnice
- Vaša organizovanost
- Poštovanje satnice-dolazak na vreme
- Koncizniji rad u prepodnevnim časovima
- Više informacija o mogućnostima u trenutnim regulativama
- Pre podne
- Pre podne dobro vođeno, ali malo zamorno i dosadno
- Naravno da uvek može bolje
- Bolja tehnička opremljenost
- Tempo je malo spor
- Povećati broj informacija i brzinu izlaganja
- Komunikacija između škola
- Prepodnevni deo rada, suvoparan, da bude interaktivniji
- Više rada po grupama
- Življa atmosfera
- Više praktičnog rada
- Organizacija, tempo seminara
- Satnica seminara jednokratna
- Da se seminar odvija samo u prepodnevnim satima
- Satnica seminara jednokratna
- To što se male škole u manje razvijenim sredinama nisu predstavile
- Gluma može da bude bolja

- Nedostaje dijalog predavača sa seminarcima viši stepen direktnog učešća
- Gluma
- Malo slikovitije i življe
- Više pripremljenosti u izlaganju
- Budite koncizniji 2h
- Na momente gubite ritam
- Slobodno budite direktnije i direktivnije u zahtevima, izgurajte do kraja sve što ste zamislile, biće nam korisno kad se vratimo u škole
- Više kafe

ČETVRTAK, 30. jun 2005.

Učesnici su imali zadatak da na skali od 1-10 obeleže svojim znakom svoju procenu sveukupnog kvaliteta današnjeg rada.

Svi odgovori su koncentrisani u rasponu od 8 do 10 (osim jednog koji je bio na 7), a najviše ih je bilo oko 9.

PETAK, 1. jul 2005.

Na kraju radnog dana učesnici su vrednovali današnji rad tako što su stali na jedno mesto na zamišljenoj liniji od 1-100.

Velika većina se koncentrisala između 80 i 100. Voditelji su postavili pitanje nekim učesnicima zašto su se opredelili da stanu baš tu gde jesu i štabi bilo potrebno da se pomere prema oceni 100.

SUBOTA, 2. JUL 2005.

Učesnici su popunjavali upitnik koji sadrži sedam pitanja.

Prikaz rezultata:

- Vaša ocena SADRŽAJA , NAČINA RADA, VODITELJA, UČESNIKA I OCENA SEMINARA U CELINI.

Osim ocena učesnici su davali komentare i odgovorili na još dva pitanja:

- o Šta vam je najdragocenije što nosite sa ovog seminara (a da to nije slatko od jagoda)?
- o Predlog tema za sledeći seminar.

OCENE	SADRŽAJ SEMINARA	NAČIN RADA	RAD VODITELJA	UČESNICI	SEMINAR U CELINI
1	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	-
3	-	-	-	-	-
4	-	-	-	-	-
5	1	-	-	-	-
6	-	1	-	1	-
7	3	5	-	5	2
8	12	15	7	12	11
9	16	12	13	9	19
10	13	8	24	15	10

Napomena:

- Obzirom na obiman materijal, a kratko vreme, komentare učesnika i odgovore na dva poslednja pitanja prosledićemo za desetak dana. Hvala na razumevanju.
- Ceo materijal sa evaluacije dostupan je Zajednici umetničkih škola.



Ministarstvo prosvete i sporta Republike Srbije
Sektor za razvoj obrazovanja i međunarodnu prosvetnu saradnju

ŠKOLSKO RAZVOJNO PLANIRANJE

Autorski tim

Tim za školsko razvojno planiranje (Tim 26)

Autori i priređivači tekstova (članovi Tima 26)

Mirjana Beara
Marica Gavrilov
Borislava Maksimović
Isidora Opačak
Ljiljana Simić
Jelena Stefanović

Razvoj projekta i štampanje ovog priručnika pomažu Svetska banka (IDA), SDC (Švajcarska) i Kultur Kontakt (Austrija).
Beograd, 2002.

Tim za školsko razvojno planiranje

Koordinator Tima:

Borislava Maksimović, psiholog
Sombor
Ksenija Lišević, pedagog
Edita Sakali, pedagog
Zrenjanin
Marica Gavrilov, psiholog
Svetlana Kočiš, pedagog
Novi Sad
Mirjana Beara, psiholog
Vesna Radulović, pedagog
Beograd
Jelena Novakov, psiholog
Gordana Čukuranović, pedagog
Jelena Najdanović-Tomić, pedagog
Isidora Opačak, pedagog
Valjevo
Ljiljana Simić, psiholog
Angelina Skarep, psiholog
Požarevac
Daniela Tomović, profesor razredne nastave

Smederevo

Maja Oklobdžija-Slijepčević, psiholog
Zaječar
Mirsada Topalović, psiholog
Ljiljana Stojanović, profesor matematike, specijalista
Kragujevac
Tatjana Pavlović, psiholog
Dušanka Čirović, psiholog
Užice
Zorica Dimitrijević, dipl. socijalni radnik
Jelena Stefanović, profesorka književnosti
Niš
Gordana Đigić, psiholog
Valentina Rančić, psiholog
Kraljevo
Snežana Vuković, psiholog, specijalista (Kruševac)
Vesna Šaponjić, pedagog
Leskovac
Ljiljana Zdravković, psiholog, spec. školske psihologije
Lidija Nešić, psiholog

Zahvaljujemo školama iz pilot faze projekta Fond za razvoj škola, na prihvatanju izazova zajedničkog učenja.

Posebno zahvaljujemo Nježi Mrše za ljudsku podršku i doprinos našem profesionalnom razvoju.

Struktura priručnika

Uvažavajući potrebu aktera školskog života za razvojem autonomije naših škola, želimo da zajedno sanjima zakoračimo tim putem. Verujemo da je postojanje želje dobar početak i da sigurnije vodi ka cilju. A cilj je zanimljiva škola, privlačna i podstičuća za učenika, inspirativna za nastavnike, uzorna kuća u svojoj sredini.

U našem putovanju pomoći će nam iskustvo evropskih škola koje su poslednjih godina mnogo radile na polju sopstvenog razvoja... Koristićemo ga onako i onoliko koliko nam je potrebno da lakše, sigurnije i brže koračamo. Znamo da većina naših škola ima kapacitete i volje da se pokrene, bolje organizuje i počne da sanja... Da sanja sebe samu kroz nekoliko godina. A onda da polako ostvaruje svoj san.

Za započinjanje procesa školskog razvojnog planiranja dovoljno je postaviti pitanja i iskreno odgovoriti: gde smo, kuda težimo da stignemo, kako ćemo, ko će nam pomoći?

A, onda da se povezujemo, u školi i sa zainteresovanima van škole. Da ne živimo paralelno u istom prostoru, da ne radimo paralelno na istom zadatku. Da bolje saradujemo i radimo timski... Da otkrivamo specifičnosti i prednosti naše škole, da priznamo slabosti i da nastojimo da ih razumemo kao šansu za razvoj. Da se ocenimo sada, za pola godine, pa opet... Da vidimo koliko napredujemo? Koliko smo kvalitetni? Da razvijamo svoju školu.

U proces školskog razvojnog planiranja već je ušlo četrdeset škola u Srbiji. Njihova iskustva ohrabruju. Zato nastavljamo, sve dok i poslednja škola ne prepozna svoje mogućnosti i ne počne da se iznutra menja. Ubeđeni smo da je tu novu filozofiju školskog života potrebno učiti.

Ovaj priručnik će pomoći u učenju svim našim školama koje ulaze u proces.

Tim za školsko razvojno planiranje i koordinatorka

UVOD

Širi kontekst

Ovaj priručnik treba da pomogne nastavnicima, učenicima, roditeljima, predstavnicima lokalne zajednice i upravi škola u PROCESU RAZVOJA sopstvene škole. Korak po korak: od opšteg poimanja razvojnog planiranja, preko ličnog iskustva kroz učešće u procesu, do postizanja i merenja svojih krajnjih ishoda. A, zatim, sledi postavljanje novih ciljeva i većih ambicija...

Ministarstvo prosvete i sporta, Sektor za razvoj obrazovanja i međunarodnu prosvetnu saradnju, u nastojanju da usmeri i vodi razvoj škola tako da one obezbeđuju kvalitetno obrazovanje za sve, osmislilo je pomoć školama u učenju i organizovanju planiranja razvoja. Pomoć nije samo u ovoj knjizi, već i u susretima i stručnoj podršci savetnika za razvoj škola.

U narednih nekoliko godina planirano je da sve škole u Srbiji prvi put prođu kroz proces školskog razvojnog planiranja. Kada jednom počnu da se organizuju i razmišljaju na razvojno školski način, najverovatnije neće poželeti da se vraćaju na stari, uniformni, centralno definisani i neproduktivan način planiranja. Na osnovu svog višegodišnjeg razvojnog plana, svaka škola će raditi detaljan godišnji plan rada koji će biti okvir za realizaciju različitih projekata, a koji proističu iz prioritarnih razvojnih ciljeva.

Kome je namenjen priručnik

S obzirom da razvoj škola ima kao pretpostavku uključivanje svih aktera iz škole i povezivanje na partnerskoj osnovi sa interesnim grupama van škole, priručnik mogu čitati i koristiti različite grupe:

- nastavnici
- stručni saradnici
- direktori
- učenici
- roditelji
- predstavnici lokalne zajednice i lokalne uprave.

Ipak, najviše smo mislile na naše brojne nastavnike od čije motivacije, stručnosti, međusobnih odnosa i komunikacije najviše zavisi slika jedne škole. Ukoliko oni imaju želju da se povežu i organizuju, uključivanje drugih grupa će doći kao prirodan sled stvari. Naravno, od nesumnjivog je značaja odgovornost i podrška direktora škole u organizovanju, održavanju i vrednovanju samog procesa.

Sadržaj priručnika i način korišćenja

Proces razvoja škola zahtevao je pripremanja pisanog materijala, vodiča, priručnika. Materijal sadrži nekoliko delova koji imaju različit karakter u zavisnosti od cilja koji smonjime hteli da postignemo.

• Prvi deo - Školsko razvojno planiranje- put ka školi kakvu želimo ima karakter priručnika koji treba da posluži učesnicima školskog razvojnog planiranja za konceptualno-procesni ulazak u problem. U njemu su sažeto prikazana desetomesečna iskustva savetnika za razvoj škola (Tima 26 i koordinatora), lični i timski uvidi, evaluacije, kao i iskustva stranih konsultanata i trenera, saznanja iz dostupne literature i drugih izvora, doživljaji iz škola posećenih na studijskim putovanjima u Litvaniju, Švajcarsku i Austriju.

• Drugi deo - Vodič kroz školsko razvojno planiranje je prikaz procesa i tehnika koračanja kroz razvojno planiranje, a nastao je kroz rad na razvijanju procesa školskog razvojnog planiranja u 40 pilot škola u Srbiji. Koraci su osmišljeni od strane savetnika za razvoj škola (Tima 26). Svrha vodiča je da pomogne školama koje ulaze u proces razvojnog planiranja uz pomoć savetnika za razvoj škola. Škole će dobijati i priloge nakon prolaska određenih koraka tako da su i prilozi (tehničke rada) sastavni deo ovog materijala.

• Treći deo - Vodič kroz pisanje školskih projekata (od razvojnog plana, preko projekta do promena) ima karakter uputstva za pisanje, organizovanje i vođenje projekta. Nastao je kao rezultat integracije znanja i iskustva o različitim projektima, trenerskog iskustva u ovoj oblasti kao i vođenja drugih projekata od strane savetnika za razvoj škola. Škole koje uđu u proces razvojnog planiranja uz saradnju sa savetnicima, dobiće i konkretno pisano uputstvo za popunjavanje aplikacije i obrazac aplikacije (u pisanoj i elektronskoj verziji) kojom konkurišu za dobijanje sredstava za podršku projektnim aktivnostima.

Kompletan priručnik sastoji se, dakle, iz nekoliko delova koji su međusobno relativno nezavisni, te se mogu i tako odvojeno čitati. Sa druge strane, svi delovi priručnika logično se nadovezuju u jednu celinu i kao takvi daju potpun uvid u celovit tok procesa razvojnog planiranja i pisanja školskih projekata.

Autori i priređivači imaju želju da celokupni materijal bude dostupan što većem broju zainteresovanih i preporučuju da se po jedan primerak nađe u svakoj nastavničkoj zbornici ili biblioteci/čitaonici škole.

Sadržaj prvog dela

1. ŠKOLSKO RAZVOJNO PLANIRANJE

- 1.1. Šta je školsko razvojno planiranje
- 1.2. Faze procesa školskog razvojnog planiranja
- 1.3. Neke karakteristike školskog razvojnog planiranja u odnosu na dosadašnji način planiranja
- 1.4. Školski razvojni plan injegova struktura
- 1.5. Učesnici u procesu školskog razvojnog planiranja

2. ŠKOLSKO RAZVOJNO PLANIRANJE U NEKIM EVROPSKIM ZEMLJAMA

- 2.1. Litvanija
- 2.2. Švajcarska
- 2.3. Austrija
- 2.4. Škotska
- 2.5. Bosna i Hercegovina

3. ŠKOLSKO RAZVOJNO PLANIRANJE KOD NAS

- 3.1. Projekat Fond za razvoj škola
- 3.2. Realizacija pilot faze
- 3.3. Šta se planira nadalje

4. REČNIK KLJUČNIH POJMOVA

5. IZVORI

1 ŠKOLSKO RAZVOJNO PLANIRANJE

Da bi ostvarila svoju funkciju, škola nužno mora da sledi promene u društvu, ponekad ide i ispred njih. Kao značajna društvena institucija, škola je svakodnevno izložena različitim očekivanjima i pritiscima spolja i iznutra. Promene u okruženju utiču na menjanje interesovanja učenika, njihove spremnosti za određene načine učenja, modela komunikacije. Nastavnici, kao nosioci školskih aktivnosti, očekuju poboljšanje svog profesionalnog položaja. Očekivanja roditelja od škole su često protivurečna i veoma heterogena. Država, u manjoj ili većoj meri, zakonskim putem postavlja određene zahteve i ograničenja. Neposredno okruženje, kao nepogrešivi sudija, procenjuje koje su škole dobre, a koje nisu.

Kada ovi pritisci narastu, većina učesnika školskog života postane svesna potrebe da se nešto promeni. To je trenutak kada započinje proces razvojnog planiranja.



1.1. ŠTA JE ŠKOLSKO RAZVOJNO PLANIRANJE

Školsko razvojno planiranje je kontinuiran i stvaralački proces koji se zasniva na stalnom istraživanju i prepoznavanju autentičnih potreba škole i osmišljavanju načina da se te potrebe zadovolje. U procesu školskog razvojnog planiranja škole su inicijatori i akteri sopstvenih promena. Donoseći važne odluke one utiču na mnoge okolnosti vezane za sopstveni rad, čime ostvaruju veći stepen autonomije.

Ovaj kompleksni pojam u sebi sadrži glavne karakteristike procesa o kome je reč u ovom priručniku.

- Planiranje je višeslojna sistematska aktivnost u čijoj je osnovi izbor sadržaja koji će se ostvariti u školi na osnovu postavljenih ciljeva u određenom vremenu.
- Razvojno planiranje znači da je reč o pozitivnim kvalitativnim promenama u školskom životu. Iz godine u godinu škola napređuje svoj život, asimilira savremena dostignuća, postavlja nove ciljeve i

podizaje nivo svojih aspiracija.

• Rečju školsko naglašava se da svaka pojedinačna škola kao organizacija ima ključnu ulogu u donošenju odluka o svom razvoju. Škola je, dakle, inicijator, nosilac aktivnosti, promoter i evaluator sopstvenog razvoja.

No, i pod uslovom da svi nastavnici i učenici budu uključeni, škola se ne može razvijati samo tako što se oslanja na svoje snage i kapacitete. Ona se otvara i saraduje sa različitim partnerima. Time širi svoje granice i obogaćuje i sebe i druge.

Koncept razvojnog planiranja se zasniva na ciljevima koji su rezultat inicijativa i dogovora svih interesnih grupa. Demokratski proces kroz koji nastaje razvojni plan, koji se odvija prema dogovorenim pravilima, na osnovu zajedničkih odluka i podele uloga i odgovornosti, podjednako je važan kao i rezultat.

To je mehanizam kojim se pokreće i usmerava energija svih ka zajedničkom cilju.

1.2. FAZE PROCESA ŠKOLSKOG RAZVOJNOG PLANIRANJA

Proces razvojnog planiranja se odvija kroz određene faze:

- FAZA ARTIKULACIJE ima za cilj da se na osnovu razgovora o stanju u konkretnoj školi injenim specifičnostima evidentiraju oblasti u kojima su potrebne promene. U ovoj fazi dolazi do povezivanja svih interesnih grupa i stvaranja uslova zanjihovo dalje učesće u razvojnom planiranju. Postiže se sporazum oko glavnih ideala i vrednosti kojima škola teži.
- FAZA KONTAKTA I DOGOVARA NJA je ključna za uspostavljanje partnerskih odnosa između škola i savetnika za razvoj škola. Dogovaraju se o daljoj saradnji što podrazumeva utvrđivanje konkretnih obaveza i odgovornosti obe strane.
- FAZA DIJAGNOZE predstavlja utvrđivanje stanja u školi, u pojedinim oblastimanjenog života i rada. Postiže se konsenzus o oblastima u koje treba uvesti promene i određuje se šta je to na čemu treba raditi.
- FAZAODREĐIVA NJA TEŽIŠTA PROMENE podrazumeva odlučivanje o ciljevima i prioritetima razvoja škole. U ovoj fazi se dolazi do slike promene kojoj škola teži.
- FAZA PLANIRANJA podrazumeva artikulisanje zadataka i izradu vremenskog plana aktivnosti koji vodi ka realizaciji postavljenog cilja. Ovde je važno odrediti nosioce planiranih aktivnosti, kriterijum uspeha, načine vrednovanja procesa i ishoda.

- FAZA REALIZACIJE odnosi se na ostvarivanje planiranih aktivnosti uz angažovanje raspoloživih potencijala u školi i okruženju.
- FAZA EVALUACIJE ishoda ima za cilj vrednovanje postignutih efekata. Ona istovremeno predstavlja tačku iz koje započinje novi razvojni ciklus.

Dinamika procesa školskog razvojnog planiranja razlikovaće se od škole do škole. Neke faze će se odvijati brže i lakše, druge sporije i teže. Takođe, faze se ne moraju odvijati navedenim redosledom. Ponekad je potrebno vratiti se korak unazad, ali je važno da se nijedna etapa ne preskoči jer je svaka bitna za uspešno odvijanje procesa i dostizanje planiranih ishoda.

Razvoj škole se odvija na relaciji između sadašnjeg stanja i projekcije željenih ideala. Strateški pravci ovog razvoja, ciljevi i zadaci koji sunjima određeni, ostvaruju se postepeno jedan za drugim. Realizacija razvojnog plana zahteva vreme, strpljenje i angažovanje većine aktera školskog života.



Da bismo bili sigurni da planirane aktivnosti vode ka željenom cilju, istovremeno sa realizacijom vršimo praćenje i evaluaciju. Prikupljanje važnih informacija tokom same realizacije značajno je za procenu, vrednovanje, donošenje zaključaka i eventualnu korekciju akcija. Praćenje i evaluacija su zato od suštinske važnosti za proces razvoja škole i potrebno ih je planirati.

U okviru koncepta razvojnog planiranja, problemi sa kojima se susrećemo na putu ka zajedničkoj viziji shvataju se kao izazov i šansa za promenu i razvoj. Rešavaju se putem projekata oko kojih se okupljaju timovi. Projekti pripadaju nivou akcionog planiranja i zapravo su način da se konkretna promena uvede u školu. Razvojni plan se realizuje implementacijom projekata, kroz neprekidni niz razvojnih ciklusa. Kroz proces razvojnog planiranja, razvijajući svoju jedinstvenost, škola postaje osnovna jedinica reforme obrazovanja.

1.3. NEKE KARAKTERISTIKE ŠKOLSKOG RAZVOJNOG PLANIRANJA U ODNOSU NA DOSADAŠNJI NAČIN PLANIRANJA

Planiranje aktivnosti u školama je redovna praksa - od nivoa globalnog planiranja rada škole do operativnih planova rada pojedinih nastavnika. Razvojno planiranje nije zamena za uobičajeno tradicionalno planiranje, već prenjegova kvalitativna dopuna. Njime su definisani strateški pravci razvoja škole koji usmeravaju sveukupnu školsku aktivnost, pa je razvojni plan škole osnova i okvir za donošenje svih ostalih planova u školi. Procesom razvojnog planiranja u školu unosimo željene promene uz istovremeno menjanje samog načina planiranja. Razliku između dosadašnjeg načina planiranja i razvojnog planiranja možemo predstaviti na sledeći način:

Uobičajeno planiranje	Razvojno planiranje
Ciljevi su postavljeni spolja, bez saglasnosti učesnika.	Ciljeve definišu učesnici na osnovu zajedničkih potreba, problema, želja.
Sve se mora unapred isplanirati.	Podrazumeva da se ne može baš sve isplanirati unapred.
Struktura je čvrsto određena i uglavnom nepromenljiva.	Nema čvrstu strukturu, fleksibilan je i podložan promenama.
Češće je rezultat rada pojedinca nego grupe.	Nužno nastaje tokom procesa u koji su uključeni predstavnici svih interesnih grupa.
Glavni akteri u planiranju su obično članovi uprave i oni snose najveću odgovornost.	Svi koji žele su akteri u planiranju i preuzimaju jednaku odgovornost.
Dozvoljava hijerarhijsko donošenje odluka i podelu zaduženja, a pravila su unapred određena.	Podrazumeva timski rad, zajedničko utvrđivanje pravila, donošenje odluka i podelu zaduženja.
Dobar plan garantuje uspeh, pa je sam proces planiranja nevažan u odnosu na cilj.	Proces planiranja i produkti imaju jednaku važnost. Svaki korak se evaluira i to može uticati na promenu narednih koraka.
Planiranje se nužno završava pre početka realizacije.	Planiranje prethodi realizaciji, ali se nastavlja i tokomnje.
Problemi se shvataju kao pokazatelji lošeg planiranja.	Problemi se shvataju kao šansa za korekciju plana, a time i za promenu i razvoj.
Uobičajeni plan je najčešće segmentiran, anjegovi delovi uglavnom nezavisni.	Razvojni plan je kompleksan, anjegovi delovi povezani i međuzavisni.
U toku same izrade plan je već konkretizovan.	Razvojni plan se konkretizuje kroz različite projekte.
Proces se zatvara kada je realizovan plan.	Stalno se otvara novi razvojni ciklus.

1.4. ŠKOLSKI RAZVOJNI PLAN I NJEGOVA STRUKTURA

Školski razvojni plan je dokument koji prirodno proizilazi iz procesa razvojnog planiranja. Donosi se za period od tri do pet godina, a rezultat je konsenzusa dobijenog na osnovu potreba i želja svih aktera razvojnog planiranja sa jasno definisanim ciljevima, ulogama i odgovornostima.

Školski razvojni plan sadrži:

- sliku škole
- procenu potreba škole,
- prioritete pravce razvoja,
- načinenjihovog ostvarivanja,
- nosioce aktivnosti,
- vrednovanje uspešnosti.

Od same škole zavisi kako će izgledati školski razvojni plan, jer on nema standardnu, unapred propisanu formu. Važno je da odražava specifičnosti same škole.

Školskim razvojnim planom se objedinjuju ideje svih, mobilišu i obavezuju svi učesnici na zajedničku akciju ka definisanim ciljevima, pa se na taj način usmerava ukupni razvoj škole. Iz školskog razvojnog plana, odnosno njime definisanih prioriteta, proizilaze predlozi za projekte. Projektima se uvode konkretne promene u školu i ostvaruju planirani ciljevi.

Školski razvojni plan može postati osnova za odnose sa javnošću jer pruža jasnu sliku o školi spoljnim partnerima. Važno je da školski razvojni plan bude javan i dostupan svim zainteresovanima.

1.5. UČESNICI U PROCESU ŠKOLSKOG RAZVOJNOG PLANIRANJA

Škola objedinjuje interese i potrebe učenika, nastavnika, roditelja i lokalne zajednice, pa je u planiranju njenog razvoja neophodno učešće, inicijativa i odgovornost svih interesnih grupa.

Demokratskim učešćem svih u procesu razvojnog planiranja obezbeđuje se:

- otvorenost prema promenama,
- bogatstvo inicijativa i ideja,
- veća dostupnost i objektivnost u praćenju kvaliteta obrazovne i vaspitne funkcije škole,
- razvoj zasnovan na autentičnim potrebama škole,
- veća spremnost svih interesnih grupa za preuzimanje odgovornosti,
- bolji kvalitet rada škole i veći stepen zadovoljstva.

Interesna grupa	Doprinosi interesne grupe procesu	Dobiti interesne grupe od procesa
Nastavnici	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Iniciraju promene ✓ Kreiraju promene ✓ Planiraju, implementiraju, prate, evaluiraju ✓ Saraduju 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Uče nove uloge ✓ Podižu profesionalne kompetencije ✓ Postižu ličnu i profesionalnu afirmaciju ✓ Stiču nova znanja ✓ Podižu kvalitet nastave ✓ Dobijaju zvanja ✓ Razmenjuju iskustva ✓ Kvalitetnije komuniciraju ✓ Timski rade i odlučuju ✓ Kreiraju bolju atmosferu u školi
Stručni saradnici	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Primenjuju svoja specifična znanja i iskustva ✓ Iniciraju, edukuju, prate, evaluiraju proces i produkte 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Jačaju sopstvenu ulogu i položaj u školi ✓ Jačaju profesionalne kompetencije ✓ Ostvaruju nove vidove saradnje i stiču nova iskustva ✓ Timski rade i odlučuju
Učenici	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Daju ideje i sugestije za način organizacije nastavnih i vannastavnih aktivnosti ✓ Istražuju potrebe vršnjaka ✓ Organizuju akcije ✓ Reprezentuju interese svojih vršnjaka ✓ Evaluiraju rad nastavnika i direktora 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Uče ono što vole ✓ Bolje komuniciraju sa vršnjacima i odraslima ✓ Učestvuju u stvaranju škole u koju se rado dolazi ✓ Preuzimaju odgovornost za sopstveno napredovanje ✓ Ostvaruju pravo na kvalitetno obrazovanje i participaciju ✓ Zadovoljavaju svoje potrebe u školi
Roditelji	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Daju ideje i sugestije za rad škole ✓ Učestvuju u planiranju i realizaciji aktivnosti ✓ Evaluiraju rad škole ✓ Učestvuju u upravljanju školom 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Potpuno su informisani o kvalitetu rada škole ✓ Imaju uvid u školski razvojni plan ✓ Prijatniji i konstruktivniji razgovori sa osobljem škole ✓ Bolja briga o deci
Direktori	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Započinju proces ✓ Informišu kolektiv ✓ Obezbeđuju uslove za odvijanje procesa ✓ Organizuju, vode, prate, evaluiraju, koordiniraju ✓ Predstavljaju školu ✓ Saraduju sa različitim partnerima ✓ Pregovaraju, ugovaraju 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lična i profesionalna afirmacija ✓ Viši rejting škole ✓ Lakše rešavanje problema ✓ Rasterećenje, raspodela odgovornosti ✓ Bolja organizovanost rada ✓ Bolje razumevanje za potrebe škole ✓ Manje prepreka u lokalnoj sredini jer zastupa interese škole kao celine ✓ Efikasnije ostvarivanje uloge direktora ✓ Skladniji odnosi u školi i veća motivisanost kolektiva
Članovi školskog odbora	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Odlučuju o razvoju škole ✓ Obezbeđuju uslove za odvijanje procesa ✓ Prate i evaluiraju proces ✓ Obezbeđuju saradnju sa lokalnom zajednicom ✓ Reprezentuju interese lokalne zajednice, roditelja i nastavnika 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Veća svrsishodnost uloge članova školskog odbora ✓ Neposredan uvid u potrebe škole ✓ Razvijaju kompetencije za participaciju (odlučivanje, timski rad...)
Lokalna zajednica	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pomaže školu obezbeđujući sredstva ✓ Iskazuje svoje interese ✓ Aktivno učestvuje u životu škole ✓ Učestvuje u donošenju odluka i preuzima deo odgovornosti za razvoj škole 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kvalitetnija škola podiže kvalitet života u lokalnoj zajednici ✓ Ostvarenje interesa lokalne zajednice ✓ Dobija otvorenu školu za različite potrebe dece i odraslih

2. ŠKOLSKO RAZVOJNO PLANIRANJE U NEKIM EVROPSKIM ZEMLJAMA

Decentralizacija obrazovnog sistema je zajednička odlika reformskih zahvata koji su se odvijali posljednjih decenija dvadesetog veka u svim evropskim zemljama. Sa izazovom decentralizacije različite zemlje se suočavaju na različite načine. Važan korak u ovom procesu jeste jačanje škola za nove uloge i preuzimanje odgovornosti za sopstveni razvoj.

Proces razvojnog planiranja, kao strategija podizanja kompetencija i osnaživanja škola na putu kanjihovoj autonomiji, prihvaćen je i sprovedi se kako u zemljama Zapadne Evrope, tako i u zemljama u tranziciji.

2.1. LITVANIJA

Litvanija je zemlja u tranziciji a reforme u obrazovanju su važan ldeo tog procesa. Kao nacionalni prioriteti istaknuti su: povezivanje obrazovanja sa ekonomskim potrebama zemlje, kvalitetno obrazovanje za svu decu i harmonizacija sistema obrazovanja sa standardima obrazovanja zemalja Evropske Unije. U tom smislu litvanski sistem obrazovanja je transformisan uz korišćenje iskustava razvijenih evropskih zemalja. Njegove osnovne odlike su:

- Obavezno obrazovanje traje do šesnaeste godine ili desetog razreda;
- U upravljanju školom participiraju nastavnici, roditelji i učenici;
- Uspjeh učenika se ocenjuje na skali od 1 do 10;
- Postoje obavezni i već od drugog razreda izborni nastavni predmeti;
- Na različitim nivoima školovanja postoje ispiti: finalni, maturski, interni i eksterni;
- Razrađen je sistem stručnog usavršavanja koji omogućava napredovanje u struci;
- Škole i direktori se rangiraju po kvalitetu na nacionalnom nivou;
- Sve promene se uvode postepeno, a kad većina škola prihvati novinu, ona postaje obavezna za sve ostale;

Ove karakteristike, kao i činjenica da se Litvanija suočava sa demografskim problemom, bitno su odredili profil razvojnog planiranja u ovoj zemlji.

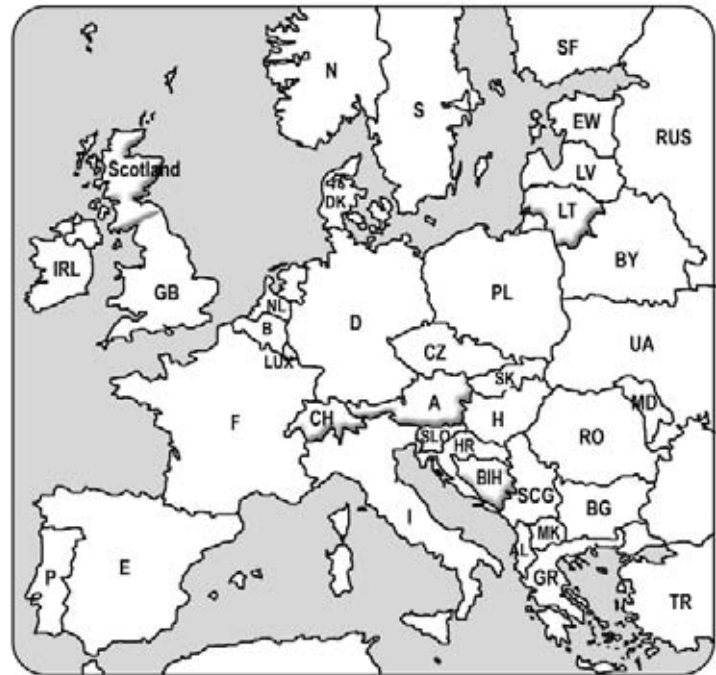
Koncept razvojnog planiranja u Litvaniji

Razvojno planiranje u litvanskim školama započelo je 1994. godine. To je proces čiji je očekivani ishod su učenici koji znaju da uče, žive i rade u savremenom informatičkom društvu. Šškole se dobrovoljno uključuju u ovaj proces, dobijaju obuku tokom koje određuju svoju misiju i viziju, prioritete razvoja, ciljeve i aktivnosti koje proizilaze iz njih.

Nakon toga izrađuju različite projekte, realizuju ih i evaluiraju. Jedan od najvažnijih pokazatelja uspešnosti šškole u ovom procesu je praćenje broja učenika koji se upisuju u školu. Direktori škola, koji su ranije obučeni za razvojno planiranje, iniciraju uključivanje škola u ovaj proces, ali nadalje svi participiraju i dele odgovornost za proces.

Šta je školsko razvojno planiranje donelo školama

- Škole su dobile autonomiju, ali i odgovornost za sopstveni razvoj.
- Škole su izgradile svoj specifičan profil po kome se razlikuju od drugih.
- Svaka škola ide sopstvenim razvojnim putem prema svojoj viziji u čijoj izgradnji su učestvovali nastavnici, učenici i roditelji.
- Uspostavljen je aktivan odnos prema školi kao mestu življenja i rada nastavnika, učenika i roditelja.
- Otvorila se mogućnost za realizaciju mnogih ideja svih aktera čime se unapređuje rad u školi i koje doprinosi velikoj različitosti među



školama.

- Interdisciplinarni pristup i timski rad postali su uobičajena školska praksa.
- U uslovima skromnog državnog budžeta za obrazovanje škole su se osposobile za konkurisanje kod donatora koji će pružiti podrškinjihovim projektima i one to uspešno rade.

Iskustva škola

Gimnazija Kačalov obuhvata učenike od prvog do dvanaestog razreda. Specifična je po tome što je pohađaju učenici četrnaest nacionalnosti i što se nastava odvija na ruskom jeziku.

Podsticaj za započinjanje procesa razvojnog planiranja predstavljala je činjenica da je broj učenika u ovoj školi značajno opao. Da bi škola opstala, bilo je neophodno nešto preduzeti. Započelo se sa snimanjem postojećeg stanja u školi. Uz učešće učenika, nastavnika i roditelja sagledane su prednosti i nedostaci škole. Zatim su formirani timovi koji su se bavili pojedinim problemima i izradom projekata sa ciljem prevazilaženja uočenih slabosti.

U tom procesu išlo se korak po korak. Škola se bogatila novim sadržajima, poboljšana je školska klima, a rezultat je bio porast broja učenika. U školi su realizovani brojni projekti vezani za kurikulum, koje su osmislili sami nastavnici. Kao rezultat ovih aktivnosti, a uz odobrenje Ministarstva prosvete, od 2001. godine u školu su uvedeni

novi nastavni predmeti - poslovni engleski, istorija teatra, dizajn, zdrav životni stil, ekonomija, kultura jezika. Ovi predmeti imaju različite status, od izbornog do fakultativnog. Njihov sadržaj kreiraju sami nastavnici.

Projekti su rezultat timskog rada nastavnika različitih profila. Na kraju školske godine svaki tim piše izveštaj o urađenom, na osnovu čega se pravi plan za narednu godinu (spirala planiranja).

Brojne projekte u školi osmislili su i sproveli sami učenici. Potreba da se učenici osposobe za projektno planiranje proizišla je iz činjenice da učenici poseduju teorijska znanja, ali da ne umeju da ih praktično primene.

2.2. ŠVAJCARSKA

Obrazovni sistem u Švajcarskoj je decentralizovan. Svaki od dvadeset šest kantona je autonoman, kako u pogledu zakonske regulative, tako i u reformi škola. Dosadašnja ulaganja u prosvetu su dovela do toga da je infrastruktura obrazovnih ustanova izuzetno dobra, nastava savremena, broj učenika u odeljenju mali, plate prosvetnih radnika visoke.

Osnovno obrazovanje, koje je obavezno, traje devet godina i podeljeno je na tri nivoa (stepena):

1. niži stepen (od prvog do trećeg razreda)
2. srednji stepen (od četvrtog do šestog razreda)
3. viši stepen (od sedmog do devetog razreda), u okviru koga postoje sekundarne škole za upis u stručne škole i gimnazije.

Velika pažnja se posvećuje:

- funkcionalnosti školskog i učioničkog prostora,
- školskom i učioničkom enterijeru,
- stručnom usavršavanju nastavnika,
- dostupnosti nastavnih sredstava i didaktičkog materijala (kako nastavnicima tako i učenicima),
- timskom radu nastavnika,
- praćenju individualnog razvoja i napredovanja učenika,
- izučavanju stranog jezika (posebno engleskog jezika),
- afirmaciji škola koje su uključene u školsko razvojno planiranje (marketinška i publicistička promocija).

Koncept razvojnog planiranja u Švajcarskoj

U Ciriškom kantonu postoje dva načina za uključivanje škola u razvojno planiranje - jedan je da inicijativa potekne od strane školskih kolektiva, a drugi da proces razvoja škole inicira neka od institucija za podršku školama.

Proces školskog razvojnog planiranja otpočinje u školama u kojima je obezbeđena podrška dve trećine nastavnika. Savetnici (za razvoj škola) pružaju stručnu pomoć školskim kolektivima u različitim fazama razvojnog i projektnog planiranja: u fazi pripreme, implementacije, evaluacije i samoevaluacije procesa i produkata, kao i u iznalaženju najpogodnijih mera za prevazilaženje kriznih situacija nastalih tokom planiranja.

Školski razvojni planovi se donose za period od tri i više godina. Svake školske godine u školama otpočinju aktivnosti koje imaju za cilj da se istraže oblasti koje u konkretnoj školi treba unaprediti, iz čega nastaju i ideje o projektima. Tokom školske godine, u školama se realizuje jedan ili više projekata.

U ciriškim školama najčešće se unapređuju: saradnja sa okruženjem, profesionalno osnaživanje nastavnika, afirmacija učeničkog stvaralaštva, uključivanje roditelja u život i rad škole, izjednačavanje

Kroz rad na projektima učenici su uspeli u tome. Ishod ovoga je osnivanje učeničkog parlamenta, debatnog kluba i lista koji učenici sami pišu, dizajniraju i štampaju.

Zahvaljujući raznovrsnim nastavnim sadržajima i brojnim vannastavnim aktivnostima u čijem kreiranju i sami učestvuju, učenici rado borave u školi i ova škola nema problema sa izostancima. Atmosfera u školi je topla i podržavajuća.

uslova školovanja za svu decu, osposobljavanje učenika za samostalan rad. Nazivi nekih projekata koji se realizuju u školama: "Učim od starijeg druga", "Nastava na engleskom jeziku", "Multimedija"... Učenički parlament".

Iskustva škole

Škola u Hegifeldu (Vintertur)

Škola u Hegifeldu je osnovna šestorazredna škola koja ima 140 učenika od 1. do 6. razreda i jednu predškolsku grupu sa 18 dece. Škola ima dva nivoa: 1-3. razred i 4-6. razred a u odeljenjima ima po dvadesetak učenika.

Na nivou kantona propisani su nastavni plan i program, minimum sadržaja i udžbenici, a nastavnik ima potpunu slobodu u izboru materijala za rad na časovima, nastavnih metoda i u određivanju dinamike realizacije gradiva. Naglasak je na individualnom radu i napredovanju učenika. Školu pohađa veliki broj dece stranaca, socijalna struktura učenika je vrlo heterogena.

Vizija škole

Vizija škole je da bude otvorena, inovativna škola koja saraduje sa roditeljima.

Kolektiv radi na ostvarivanju vizije na više načina: uvođenjem inovativnog programa "Engleski u nastavi", zatim opremanjem škole računarima uz materijalnu pomoć roditelja, uključivanjem roditelja u život škole (u nastavne i vannastavne aktivnosti) i korišćenjem raznovrsnih nastavnih metoda.

Po čemu je škola karakteristična?

U školi se realizuje projekat učenja i nastave na engleskom jeziku od početka školovanja. Za realizaciju projekta bilo je neophodno usavršavanje engleskog jezika nastavnika, koji su pohađali kurseve u Velikoj Britaniji i Kanadi. Pored toga, stručnu podršku za realizaciju projekta i stručno usavršavanje pružaju im stručnjaci iz Centra za stručno usavršavanje nastavnika Pestalocijanum. Za stručno usavršavanje nastavnici imaju na raspolaganju 80 časova godišnje. Ceo kolektiv tokom jedne nedelje nema obavezu realizacije nastave i tada mogu da se izmeste iz škole i da kao tim rade na razvoju škole i na projektu. Za to vreme nastavu realizuju studenti.

Kontrolnu funkciju ima Ministarstvo prosvete kantona, gde postoji specijalni evaluacioni tim sastavljen od profesionalaca, kao i školski odbor formiran na nivou školske opštine i u čijem su sastavu predstavnici opštine.

Dosadašnja iskustva, teškoće i dileme

Roditelji učenika i ministar prosvete u Cirihi su vrlo zadovoljni ovim projektom.

Nastavnici takođe predano učestvuju, ali imaju i izvesne teškoće u realizaciji. Potrebno im je dodatno usavršavanje engleskog jezika, zatim teško nalaze materijale za rad na času na engleskom jeziku, a kako u školi ne postoje paralelna odeljenja, nemaju mogućnost podele posla.

Iz dosadašnjeg iskustva, nastavnicima se čini da bi realnije bilo ubuduće

engleski jezik izučavati kao nastavni predmet. Čini im se preambiciozno da nastavu izvode na engleskom jeziku.

Evaluacija

Na kraju svake školske godine vrši se evaluacija rada škole pomoću instrumenata koje donosi predstavnik Ministarstva prosvete. Rezultati ove evaluacije kolektivno služe za diskusiju i definisanje ciljeva za narednu školsku godinu.

2.3. AUSTRIJA

Austrijski obrazovni sistem ima tendenciju otvaranja a donošenje odluka pomera se sa nivoa države na nivo škola. Uvođenje razvojnog planiranja predstavlja jedan od načina kojim se povećava autonomija škole i nastavnika.

Obavezno školovanje počinje sa 6 godina a završava se sa 15 godina. U četvrtom razredu razredni starišina odlučuje o prelasku učenika u opšteobrazovnu školu (AHS Gimnasium) ili višu osnovnu školu (Hauptschule).

Karakteristični problemi u Austriji su da postoji sve veći broj dece čiji maternji jezik nije nemački, kao i nezadovoljstvo učenika i roditelja zbog činjenice da ukupno 70% učenika pohađa Gimnazije dok ostali pohađaju stručne škole.

Razvoj škola pokrenut je na nacionalnom nivou od strane parlamenta i Ministarstva prosvete a na nivou regiona radi se na direktnoj primeni.

Iskustva škola

Schulverbund u Gracu je srednja škola (kombinacija opšte obrazovne i stručne škole) koja je pomoću školskog razvojnog planiranja postala ogledna škola. Ova škola dva puta u toku godine, sedam dana, ne organizuje uobičajeni raspored časova, već učenici rade na projektima koje izaberu. U okviru jednog projekta, koji je proizašao iz školskog razvojnog plana, uveden je predmet socijalno vaspitanje. Cilj uvođenja ovog predmeta u sve razrede sa jednim časom nedeljno, jeste poboljšanje socijalnih veština učenika: komunikacije, kooperacije i tolerancije. Rad se odvija u formi radionica, diskusija, debata. Učenici vode lokalne akcije za pomoć bolesnima. Deca sa posebnim potrebama pohađaju redovne škole zajedno sa ostalom decom. Razvili su program za finansiranje i iz budžeta škole izdvaja se 15% sredstava za razvoj škole.

AHS Gimnazija u Beču primenjuje školsko razvojno planiranje kao način da školu približi učenicima kako bi oni rado

dolazili unju. Učenici u okviru zadatog gradiva sami biraju aktivnosti kojima će se baviti. U školi je jedna prostorija adaptirana u lokal za učenike i nastavnike, a posebnim projektima je svaki kutak ili deo hodnika, adaptiran za potrebe učenika (npr. "kutak za devojčice").

Berta Vonsurper - škola - brod u Beču je gimnazija koja postoji devet godina i čije se prostorije nalaze na brodu. Gimnazija veliku pažnju poklanja školskom razvojnom planiranju. Jednim projektom kolektiv je uveo da čas traje 40 minuta, a da preostalih 5 minuta od svakog časa mogu da iskoriste za dva časa nedeljno "ko-ko-ko" predmeta. To je novi predmet koji ima za cilj da učenike obuči komunikaciji i radu u projektnim grupama. U okviru projektnih grupa, učenici se sami organizuju i po nekoliko nedelja rade na zadacima koje samostalno odaberu.

Regionalni pedagoški centar Langek pripada grupi institucija koje pružaju podršku razvoju škola putem stručnog usavršavanja nastavnika. Pedagoški centar je nastao u okviru projekta koji su inicirali učenici i nastavnici. U toku prve dve godine finansiran je od strane nastavnika. Od 1989. godine Ministarstvo prosvete učestvuje u finansiranju rada centra a kroz dodatne projekte za obrazovanje nastavnika i opštinskih službenika.

Njihovo iskustvo govori da povećanje kompetentnosti nastavnika povećava ugled nastavnika kao injevovu dalju motivaciju za stručnim usavršavanjem. Pedagoški centar neguje autentičan seoski enterijer sa početka prošlog veka, nudi stručnu biblioteku, besplatne radne listove, seminare za direktore itd.

Školsko razvojno planiranje u Austriji od 1999. godine ima svoju prezentaciju na Internetu. Njegov uspeh se ogleda u postizanju autonomije škola, raznovrsnosti programa i implementaciji u zakonske okvire. Prosvetni radnici u Austriji uviđaju značaj ovakvog načina funkcionisanja u školi postavljaju i sebi pitanja: Ko smo mi, šta želimo da postignemo, koji su naši ciljevi?

2.4. ŠKOTSKA

Škotska Vlada je 1993. godine sačinila uputstvo "Školski razvojni planovi u Škotskoj" koje sadrži konkretne predloge za školsko razvojno planiranje. Dokument je istovremeno jedna vrsta "otvorenog pisma" svim zainteresovanima (obrazovni autoriteti, školski odbori, direktori škola, profesionalna udruženja...), poziv za saradnju i razmenu, promišljanje o razvojnom planiranju. U njemu se, uz ostalo, navodi da će sve škole biti pozvane da sačine dokument u kojem će prikazati sopstvene obrazovne planove i ciljeve i da izveste o napretku koji su postigle.

Većina škola je pružila podršku navedenim principima i praktsi školskog razvojnog planiranja. Mnogi su posebno naglašavali da je proces školskog razvojnog planiranja u Škotskoj već veoma dobro utemeljen.

Iskustva škola koje učestvuju u procesu razvojnog planiranja pokazuju da treba tačno utvrditi datum do kada sve škole treba da imaju svoj razvojni plan, da školski razvojni plan treba sačiniti za trogodišnji period (veoma detaljno za prvu godinu).

Škole, takođe, odobravaju predloženu formu i sadržaj plana, naglašavaju zadovoljstvo zbog učešća školskih odbora i roditelja, ali istovremeno smatraju danjihove uloge u procesu razvojnog planiranja treba da budu podrobnije razjašnjene, kao i da resurse treba bolje iskoristiti. Postoji veza između godšnjeg izveštaja o radu škole koji školskom odboru podnosi direktor i školskog razvojnog plana. Školski inspektori prate i evaluiraju napredak u razvojnog planiranju za svaku školu koju posete, a školski razvojni plan im je pri tome važna polazna osnova.

Struktura školskog razvojnog plana

Škotske škole u okviru svojih razvojnih planova navode:

- CILJEVE - formulišu tako da ih lako mogu razumeti roditelji, nastavnici, učenici i članovi lokalne zajednice. Oni su početna, najvažnija osnova za školsko razvojno planiranje. Veoma je važno da proisteknu iz valjane evaluacije. U školskom razvojnog planu treba da postoji smisljena veza između utvrđenih ciljeva i prioriteta škole.
- SLIKU ŠKOLE - u koju je uključena procena kvaliteta obrazovanja u školi (na osnovu indikatora kvaliteta: učenje, nastava, etos, kvalitet upravljanja i indikatora kvantiteta: rezultati testova, ispita i sl.) i posebno istaknute snage i slabosti škole. Slika škole je zasnovana na sistematskoj evaluaciji škole, naročito evaluaciji ključnih oblasti rada:
 - o nastava
 - o kvalitet kurikuluma
 - o kvalitet nastave i učenja
 - o postignuća i napredovanje učenika

- o život i rad škole; upravljanje školom
- o nastavno osoblje
- o nastavni planovi i programi
- o korišćeni resursi
- o prilagođavanje, otvorenost ka promenama
- o školski etos, uključujući i način komunikacije sa učenicima, roditeljima, nastavnicima i ostalim školskim osobljem; disciplina i vaspitni uticaji.

Evaluacijom navedenih oblasti rada škole identifikuju se oblasti čiji je razvoj prioritetan.

- DELOVANJE, AKCIJA - deo u kojem se navode akcije koje će se preduzeti kako bi se dostigli ciljevi postavljeni za godinu na koju se školski razvojni plan donosi. Broj projekata koji će se u školi realizovati zavisi od posebnih okolnosti koje i čine svaku školu specifičnom. Svakako da broj projekata zavisi i od odnosa između utvrđenih snaga i slabosti škole, iskorišćenosti postojećih resursa, kvaliteta stručnog usavršavanja nastavnika...
- STRATEGIJU EVALUACIJE (opis metoda uz koje su rezultati evaluacije pouzdani)

O školskom razvojnog planu, realizovanim projektima i dostignutom svi učesnici u procesu (nastavnici, učenici, roditelji, školski odbor, lokalna zajednica) se redovno, pravovremeno i potpuno jasno obavestavaju.

2.5. BOSNA I HERCEGOVINA

Svaka kantonalna jedinica u Bosni i Hercegovini (ukupno ih je dvanaest) ima svoje Ministarstvo prosvete i svoj zakon o obrazovanju. Federalno Ministarstvo prosvete vrši koordinacionu funkciju.

Školsko razvojno planiranje u Bosni i Hercegovini

U BIH je prisutno mnogo nevladinih organizacija koje se bave vaspitno-obrazovnim procesom i koje su, između ostalog, pokrenule proces razvojnog planiranja u školama sa ciljem da obuče grupe saradnika za rad na razvoju škola i podsticanju razvojnih promena; zatim da sprovede demokratske promene unutar škola i uspostave međuetničku saradnju. Postignuća ovog projekta su:

- obučeni saradnici za rad na razvoju škola koji su osnovali svoje profesionalno udruženje
- objavljivanje knjige "Škola u pokretu"
- osmišljeni i realizovani projekti unutar škola.

Sve sprovedene aktivnosti u okviru ovog projekta odobrene su od nadležnog Ministarstva prosvete a pedagoški zavodi učestvuju u praćenju razvoja škola. Formirana je i mreža škola koje su ušle u proces razvojnog planiranja.

Iskustva škole

Projekat "Roditelj - važan partner škole" realizovan je na inicijativu tri bosanskohercegovačke škole. Ciljevi ovog projekta su uspostavljanje saradnje roditelja i škole, usklađivanje vaspitanih mera u porodici sa merama škole, učestvovanje roditelja u

Savetu i Konferenciji škole i formiranje Udruženja roditelja na nivou škole. Tokom pisanja predloga projekta školski razvojni tim je analizirao uslove u kojima će se planirani projekat realizovati (postojeće resurse škole i sredine kao i eventualne prepreke zanjegovu realizaciju).

Rezultati su ukazali da je neophodan veći vremenski okvir za realizaciju projekta kako bi se postigao predviđeni kvalitet; zatim, da postoje strahovi kod nastavnika da će preveliko uplitanje roditelja u život škole ugroziti njihovu poziciju; da učenici starijih razreda pokazuju nezainteresovanost za uključivanje roditelja smatrajući da bi to negativno uticalo na njihovo osamostavljanje.

Roditelji, pedagoške i obrazovne vlasti opštine i kantona pokazali su izuzetno interesovanje i pružili podršku. Postignuti rezultati predstavljali su smernicu u daljem radu školskog razvojnog tima na projektu.

Projekat je obezbedio različite vrste participacije roditelja u život škole (roditelji učestvuju u razvojnog timu škole, učestvuju u Savetu i Konferenciji škole, materijalno pomažu školu, prisustvuju sednicama Nastavničkog veća, učestvuju u pripremanju priredbi, pohađaju "Radionice za podršku roditeljima", formirali su Udruženja roditelja).

Nakon realizacije ovog projekta, analizirani su efekti projekta koji su ukazali na potrebu daljeg povezivanja Udruženja roditelja sa sličnim asocijacijama u zemlji i inostranstvu.

ŠKOLSKO RAZVOJNO PLANIRANJE KOD NAS

3.1. PROJEKAT - "FOND ZA RAZVOJ ŠKOLA"

U okviru šireg projekta Unapređivanje obrazovanja u Srbiji, Vlada Republike Srbije i Ministarstvo prosvete i sporta, sa jedne strane i Svetska Banka - Međunarodne organizacije za razvoj, sa druge, odobrili su projekat Fond za razvoj škola.

Ciljevi tog projekta usmereni su na:

- unapređivanje nastave i učenja
- osposobljavanje lokalne zajednice za preuzimanje odgovornosti za svoje škole.

Time je započet proces decentralizacije, odnosno, razvijanja autonomije škola, što je jedan od strateških ciljeva reforme obrazovanja.

Šta je fond za razvoj škola?

- ✓ To je fond koji se formira iz kredita Svetske banke i donacija, a čije je korišćenje strogo namensko. Škole iz tog fonda dobijaju sredstva po principu granta (donacije).

Čemu su namenjena sredstva fonda?

- ✓ Sredstva su namenjena podsticanju kvaliteta na školskom nivou i razvoju potencijala za izvođenje sistemskih promena.

Ko su korisnici sredstava fonda?

- ✓ Korisnici su osnovne škole i gimnazije u Srbiji i sredstva se upućuju direktno njima.

3.2. REALIZACIJA PILOT FAZE

Razvojno planiranje u školama u Republici Srbiji započelo je Pilot fazom projekta koja je imala ciljeve:

- proveru mehanizama za podsticanje autonomije škole kroz školsko razvojno planiranje, kao i mehanizama za dobijanje i distribuciju finansijskih sredstava,
- obezbeđivanje materijala sa metodološkim uputstvima za dalji rad na razvoju škola, koji će se koristiti u čitavoj Republici Srbiji.

U Ministarstvu prosvete i sporta odlučeno je da se pilot faza sprovede u četiri regiona: Novi Sad, Beograd, Kraljevo i Niš, pri čemu je na osnovu raspisanog konkursa iz svakog regiona uključeno po devet osnovnih škola i jedna gimnazija. Od ukupno 157 prijavljenih škola, izvršen je izbor prema sledećim kriterijumima:

- specifičnosti škole,
 - dosadašnji rezultati,
 - seoske/gradske,
 - male/velike škole.

Aktivnosti u Pilot fazi realizovane su istovremeno u sva četiri regiona, u periodu od aprila do jula 2002. godine, uz uvažavanje specifičnosti pojedinih regiona i samih škola.

Na Regionalnom sastanku učestvovalo je po deset predstavnika svih škola iz jednog regiona, među kojima su bili predstavnici kolektiva, lokalne samouprave, regiona, Odeljenja Ministarstva prosvete i mediji. Cilj ove aktivnosti bio je informisanje o ciljevima projekta, izgrađivanje partnerskog odnosa sa školama, prezentovanje strategije pilot faze i

Na koji način škola može postati korisnik sredstava?

- ✓ Škola pristupa razvojnom planiranju, utvrđuje prioritete aktivnosti i piše predlog projekta sa kojim konkuriše za sredstva potrebna za njihovu realizaciju.

U čemu je suštinski značaj postojanja fonda za razvoj škola?

- ✓ Neopravdano bi bilo svoditi suštinu fonda za razvoj škola na njegovu materijalnu komponentu, na činjenicu da su školama namenjena i dostupna novčana sredstva.

Iako je materijalna komponenta veoma značajna za ublažavanje nasleđenih ekstremno loših uslova rada, suštinska funkcija fonda je da podstiče procese koji u školama prethode dobijanju sredstava. Ti procesi, o kojima ćemo govoriti u većem delu ovog priručnika, podrazumevaju uključivanje predstavnika različitih interesnih grupa u razmatranje pitanja od značaja za rad škole, praktikovanje novih uloga organa upravljanja školom, izgradnju novih odnosa među različitim akterima itd. Na taj način Fond za razvoj škola direktno doprinosi demokratizaciji i poboljšanju kvaliteta rada škole.

U celini, Fond za razvoj škola na školskom nivou, a u uslovima dostignutog stepena decentralizovanosti, doprinosi svim ključnim procesima navedenim na početku ovog odeljka.

formiranje regionalne mreže škola koje učestvuju u projektu, kao i upoznavanje škola i tima savetnica za razvoj škola koje će raditi sanjima.

Nakon toga regionalni timovi organizovali su deset jednodnevnih Školskih seminara o razvojnom planiranju (po jedan u svakoj školi), na kojima su se okupili predstavnici nastavnika, učenika, roditelja i lokalne zajednice.

Cilj ovog seminara bio je detaljnije upoznavanje škola sa projektom u kojem učestvuju, započinjanje izgrađivanja partnerskih odnosa između predstavnika interesnih grupa kao i da se uvidi značaj uvažavanja potreba kao elementa za razvojno planiranje. Seminar je završen sugestijama za formiranje školskog razvojnog tima koji će rukovoditi procesom u samoj školi, i selekcijom i identifikovanjem značajnih predstavnika, potencijalnih partnera u realizaciji budućih školskih projekata.

Sledeći korak realizovan je na seminaru pod nazivom Razgovor o razvoju škole. Učesnici seminara bili su članovi nastavničkog veća, predstavnici učenika (završnih razreda), roditelja i lokalne zajednice, kao i školski nadzornik zadužen za školu ispred Odeljenja Ministarstva prosvete i sporta. Cilj ovog seminara bio je identifikovanje obrazovnih potreba, prioriteta željenih pravaca promene, kao i osnaživanje i osposobljavanje školskog razvojnog tima za:

- obradu i analizu dobijenih podataka tokom Razgovora o razvoju škole
- izradu školskog razvojnog plana.

Krajem juna 2002. godine škole su prošle kroz jednodnevni Seminar o pisanju predloga projekta. Cilj ove obuke bio je upoznavanje školskih razvojnih timova sa strukturom predloga projekta koji će podneti, iskustven prolazak kroz proces izrade pojedinih delova aplikacije i osposobljavanje za evaluaciju ideja i pisanje projekata.

Tokom rada školskih razvojnih timova odvijale su se konsultacije sa savetnicama za razvoj škola, prema potrebama škola.

Školski razvojni timovi su predloge projekta dostavili Ministarstvu prosvete i sporta u julu 2002. godine.

Evauacioni tim je poštujući precizno definisane kriterijume izvršio procenu pristiglih predloga projekata i u avgustu 2002. godine doneo odluku o dodeli sredstava zanjihovu realizaciju.

Evaluacija Pilot faze projekta vršena je od strane školskih razvojnih timova i savetnica za razvoj škola. Uvid u proces i analiza ishoda pilot faze pokazuje nekoliko značajnih stvari:

- Proces je od samog početka prihvaćen i podržan od većine, ali su istovremeno postojali i otpori kod jednog broja učesnika;
- Nastavnici i drugi akteri imaju velika očekivanja od reforme obrazovanja, praćena strahovanjem i nadom u pogledunjenog uspeha;
- Nastavnici i drugi akteri realno i kompetentno sagledavaju širi uži kontekst delovanja vlastite škole, potrebe škole i pitanjanjenog razvoja;
- Školski razvojni planovi su kvalitetno urađeni i odražavaju specifičnosti svake škole;
- Članovi školskih razvojnih timova, prolazeći kroz proces, izgrađivali su svoje odnose na bazi saradnje, vođeni zajedničkim ciljem. Takođe, postojale su i krize u radu školskih timova koje su normalna pojava unjihovom sazrevanju. Dokaz za to je da su,

uglavnom, uspešno prevladane;

- Obuka za razvojno planiranje u Pilot fazi, po mišljenju članova školskih razvojnih timova, omogućava razumevanje principa razvojnog planiranja i postavlja dobre temelje zanjihov dalji rad;
- Pojedine aktivnosti u okviru obuke utoliko su smislenije za učesnike ukoliko su više u vezi sanjihovom konkretnom školom i pitanjimanjenog razvoja;
- Uloga i način rada savetnica izuzetno su značajni za efikasnost obuke; vrednost tog rada ne počiva samo na primenjenim tehnikama i prorađenim sadržajima, već pre svega na komunikaciji koja podstiče saradnju, dogovaranje i poštovanje dogovorenih pravila, toleranciju i uvažavanje;
- Po mišljenju učesnika procesa školskog razvojnog planiranja, najvrednije što im je proces doneo sastoji se u sledećem: uočavanje potreba i mogućnosti za usaglašavanjem sa drugima; uviđanje značaja iskazivanja i uvažavanja potreba; razmena mišljenja, stavova i iskustava predstavnika različitih interesnih grupa; uviđanje snage kolektiva škole; osveščivanje motivacione snage zajedničkog cilja; uviđanje nužnosti aktivnog pristupanja razvoju vlastite škole; iskustvo timskog rada, do tada retko praktikovanog; razmena, saradnja i kvalitetniji način komuniciranja sa kolegama;
- Na osnovu razvojnih planova škole su izradile predloge projekata čija je realizacija u toku.

Rezultati evaluacije Pilot faze ukazuju da se uvođenjem procesa školskog razvojnog planiranja doprinosi mobilisanju postojećih kapaciteta uz izgradnju novih odnosa i za uključivanje svih interesnih grupa u razvoj škole. Drugim rečima, školsko razvojno planiranje doprinosi da predstavnici interesnih grupa, kojima je dodeljena odgovornost za razvoj škole, odgovore novim ulogama.

3.3. ŠTA SE PLANIRA NADALJE

Pripreme glavne faze Projekta otpočele su tokom septembra 2002. godine, a realizacija će se odvijati na sličan način kao u pilot fazi:

- po ciklusima koji se približno podudaraju sa polugodištima školske godine;
- za svaki od ciklusa utvrđuje se broj škola u kojima će se odvijati proces razvojnog planiranja, tako da istekom dve godine bude obuhvaćeno planiranih oko 900 škola;
- u svakoj od obuhvaćenih škola vršiće se obuka direktora, nastavnika, članova školskih odbora i preduzimaće se i druge aktivnosti koje doprinose ostvarivanju prava škole na dobijanje sredstava iz Školskog fonda.
- za svaku od škola koje će biti uključene u nekom od ciklusa projekta Školski fond, ovo učešće podrazumeva:

1. započinjanje i odvijanje procesa školskog razvojnog planiranja; ovaj proces se izvodi uz stručnu pomoć savetnica za razvoj škola i rezultira izradom školskog razvojnog plana i predloga projekta;
2. podnošenje školskog razvojnog plana i predloga projekta Evaluacionom timu Ministarstva prosvete Republike Srbije na pregled i procenu radi odobravanja;
3. izveštavanje škole o odobravanju podnetih planova i predloga projekata, o potrebinjihove dorade ili o odbijanju, od strane Evaluacionog tima;
4. potpisivanje ugovora o dodeli sredstava iz Fonda za razvoj škola nakon pozitivne ocene Evaluacionog tima;
5. implementiranje projekta - sprovođenje aktivnosti predviđenih predlogom projekta;

6. evaluacija ostvarenih rezultata i izrada odgovarajućih izveštaja; praćenje (monitoring) i evaluacija se vrše kontinuirano, paralelno sa implementacijom, kako od strane škole, tako i od strane Ministarstva prosvete i sporta RS.

Očekivani ishodi ovog Projekta su:

- osposobljena škola za donosenje razvojnih planova;
- osposobljeni roditelji i školski odbor da doprinesu poboljšanju kvaliteta škole;
- bolje obučeni i spremniji nastavnici za fleksibilniji pristup nastavi i inventivniju primenu nastavnih metoda;
- bolja opremljenost škole;
- veće zadovoljstvo nastavnika i učenika životom u školi.

4. REČNIK KLJUČNIH POJMOVA

Zbog korišćenja strane literature kao i drugih izvora (Interneta), neke pojmove navodimo i na engleskom jeziku.

A

Aktivnosti - su radnje preduzete u nameri da se ostvare postavljeni zadaci; sve ono što je potrebno uraditi kako bi se ostvarili planirani zadaci. Za svaku aktivnost potrebno je odrediti vreme i nosioce aktivnosti.

B

Budžet (engl. Budget) - plan svih troškova projekta prikazan kroz planirane aktivnosti, vrstu troškova i izvore finansiranja.

V

Vodenje - usmeravanje grupe prema određenom cilju pri čemu voditelj/ka preuzima punu odgovornost za ukupne rezultate rada i istovremeno daje važan sadržinski doprinos.

D

Decentralizacija sistema obrazovanja - je promena upravnog sistema obrazovanja koja predviđa veću odgovornost samih škola, zatim opština, okruga i pokrajina za upravljanje obrazovanjem, čime se ojačavaju demokratski procesi donošenja odluka. Zakonskim izmenama smanjen je stepen administrativnog uticaja MPS-a, a istovremeno povećan udeo interesnih grupa u donošenju odluka bitnih za školu.

Demokratizacija sistema obrazovanja - podrazumeva protok i dostupnost svih informacija o sistemu obrazovanja, demokratsko donošenje odluka, učešće svih zainteresovanih, povećanje nivoa profesionalne osposobljenosti u sistemu kao celini, jasno definisanje uloga i proceduralnih pravila, centralnu i lokalnu transparentnost i odgovornost.

Donator (engl. Donor) - svaki pojedinac, grupa ljudi, organizacija, preduzeće ili institucija koja materijalno, ili putem odgovarajućih aktivnosti, podržava projekat.

E

Efekti (engl. Effects) - su promene koje mogu nastati pod uticajem projekta za vremenijegovog sprovođenja ili kasnije, a obično na nivou određenom posebnim ciljevima projekta.

Evaluacija (engl. Evaluation) - donošenje suda o nečem na osnovu poređenja sa ustanovljenim kriterijumima; ima za cilj modifikaciju, unapređivanje prakse; kao proces neodvojiva je od realizacije i praćenja; da bi bila uspešna, treba je planirati. Samoevaluacija nam pokazuje da li su i koliko aktivnosti koje preduzimamo efikasne, a zasniva se na proceni sebe u aktivnostima čija efikasnost delimično, ili u celini, zavisi od nas samih.

Evaluacioni tim - tim praktičara formiran i obučen od strane MPS-a sa zadatkom da evaluira razvojne planove i projekte škola koje konkurišu za sredstva Fonda za razvoj škola.

Z

Zadaci - skup aktivnosti koje predstavljaju sprovođenje u praksu ciljeva projekta. Daju odgovor na pitanje kako ćemo nešto promeniti.

I

Implementacija - ostvarivanje aktivnosti planiranih projektom vodeći računa o planiranom vremenu, kapacitetima i odgovornostima učesnika u projektu.

Indikatori/pokazatelji (engl. Indicators) - su kvantitativne ili kvalitativne činjenice koje se koriste za procenu napredovanja ostvarenja nekog cilja. Jedan cilj može imati i više indikatora. Potrebno je da indikatori budu relevantni, uverljivi, dovoljni, nezavisni dokazivi i jasno definisani. Indikatori uticaja su potrebni za procenu toga kakav pomak je načinjen u ciljnoj grupi na

nivou globalnog cilja.

Interesne grupe - svi subjekti koji su zainteresovani da škola bude kvalitetnija i da se kontinuirano razvija; oni kojih se škola tiče, koji unjoj imaju udela bilo da ostvaruju neku dobit, bilo da doprinose razvoju škole. U odnosu na projekat - oni pojedinci, organizacije, kategorije ili grupe ljudi koje su zainteresovane za projekat (npr. korisnici, radnici i volonteri, donatori, partnerske i druge agencije, lokalna uprava). One uključuju kako one na koje se projekat odnosi, tako i one koji će ga sprovesti.

K

Kvalitativno (engl. Qualitative) - se odnosi na svojstva (npr. indikatora/pokazatelja) koja nešto određuju, a koja se ne mogu količinski izmeriti. Ovakvo određivanje podrazumeva upotrebu čulnih opažanja /per-cepcije i donošenje sudova o nečemu.

Kvantitativno (enlg. Quantitative) - se odnosi na nešto što se meri ili je merljivo i može se brojčano iskazati.

M

Monitoring / praćenje (engl. Monitoring) je sistematsko i neprekidno praćenje napredovanja projekta i izveštavanje o tome u cilju blagovre-menog preduzimanja mera zanjegovog uspešan nastavak.

O

Održivost (engl. Sustainability) je sposobnost organizacije ili šire zajednice da održi postignute efekte projekta nakon njegovog formalnog završavanja.

Opšti cilj (engl. Goal, Aim, Overall goal) je širi pojam koji određuje svrhu razvoja kom projekat treba da doprinese. Opšti cilj se formuliše izjavom o promeni koja se projektom namerava učiniti ili je bar u izgledu da će nastupitijegovim sprovođenjem, a u odnosu na ključno pitanje ili problem na koji se odnosi. Opšti/globalni cilj odgovara na pitanje ZASTO projekat postoji.

Oblasti promena su sfere školskog života u kojima je neophodno obezbediti kvalitet. Na primer:

- Nastava i učenje su centralne aktivnosti u školi.
- Ključni elementi u procesu nastave su: obrazovni sadržaji, položaj učenika u procesu nastave, praćenjenjihovog napredovanja i pružanje podrške, poštovanje specifičnih rodnih aspekata, davanje povratnih informacija i procena.
- Školska klima
- Ova oblast odnosi se na atmosferu u pojedinim odeljenjima kao i u celoj školi, na načine rešavanja konfliktika.
- Unutrašnji i spoljašnji odnosi
- Ova oblast odnosi se na odnose između nastavnika i učenika, međuljudske odnose u školskom kolektivu, saradnju sa roditeljima i lokalnom zajednicom.
- Upravljanje školom
- Ova oblast obuhvata rukovođenje školom, organizaciju života i rada u školi, predstavljanje škole, rad administracije, protok informacija i proces donošenja odluka.
- Profesionalni razvoj nastavnika
- Ova oblast podrazumeva kontinuirano povećanje kompetencija nastavnika za obavljanje zadataka u školi.

P

Prioritet (engl. Priority) - potreba oko je postignuta saglasnost svih interesnih grupa da je najvišeg nivoa važnosti i/ili hitnosti rešavanja.

Projekat (engl. Project) - je svrshodan rad na rešavanju nekog više ili manje specifičnog problema. Projekat je određen ciljem, vremenski i prostorno je ograničen, usmeren na određenu ciljnu grupu a sprovodi ga tim ili organizacija.

Projektni menadžment - veština i sposobnost usmeravanja, upravljanja ljudima, vremenom i sredstvima kako bi se na najefikasniji i najekstremniji način postigao planirani cilj.

R

Razgovori o reformi - serija od skoro 90 četvorosatnih razgovora organizovanih i vođenih u školama širom Srbije tokom jeseni 2001. godine u kojima su predstavnici različitih interesnih grupa: nastavnici, psiholozi i pedagozi, učenici, roditelji, direktori i predstavnici školskih odbora izneli svoje predloge promena u oblasti kurikuluma, stručnog usavršavanja nastavnika, demokratizacije škole i evaluacije. Rezultati ovih razgovora zajedno sa predlozima ekspertskih timova MPS-a čine osnovu Strateškog dokumenta, tj. reforme obrazovanja

Rezultati (engl. Outputs) - su specifični ishodi uspešnog sprovođenja aktivnosti tokom trajanja projekta. Određivanje rezultata unapred pomaže nam da odredimo opravdanost pojedinih aktivnosti. Oni moraju biti ostvarivi kratkoročno, kako bi se mogli pratiti. Rezultat treba odrediti kao merljivi proizvod, a ne samo kao ishod nekog ulaganja. Ukoliko se rezultati detaljno odrede, ne postoji potreba za postojanjem posebnih pokazatelja/indikatora za rezultate.

Resursi (engl. Resources) - su sredstva, kapaciteti, izvori podrške i pomoći u samoj školi i okruženju; sve ono što može doprineti razvoju škole (ljudi, novac i drugi izvori na koje se oslanjamo pri izradi predloga projekta njegovoj implementaciji).

S

Specifični, posebni cilj (engl. Objective) - je ono što projekat treba da postigne. Ciljevi se formulišu kao izjave koje konkretno opisuju namere i očekivane efekte koje treba postići u ciljnoj grupi za vreme trajanja projekta ili ubrzo ponjegovom završetku. Termin posebni cilj se takođe koristi ovde kako bi se podvukla razlika između takvog cilja i opšteg (globalnog) cilja (vidi pod opšti cilj).

Spirala razvoja - model kojim se najčešće prikazuje proces razvojnog planiranja kao neprekidni niz razvojnih ciklusa koji slede jedan za drugim.

Strateški dokument - publikacija MPS-a Kvalitetno obrazovanje za sve - put ka razvijenom društvu koja sadrži pregled glavnih karakteristika postojećeg obrazovnog sistema i mogućnostinjegovog poboljšanja, perspektive usavršavanja i daljeg razvoja, odnosno integrisanu viziju sistema obrazovanja kakav nam je potreban i strategijunjegove izrade. Zasnovan je na rezultatima Razgovora o reformi i rada ekspertskih timova, kao i na analizi ljudskih potencijala i finansijskih resursa. Ovaj dokument sadrži predlog strateških ciljeva, osnovnih koraka i prezentaciju plananjihovog sprovođenja u periodu od 2002. do 2004. godine.

Strateški plan (engl. Strategic plan) - je dokument koji nastaje kao rezultat dugoročnog planiranja u kome se uvažavaju svi relevantni činioci za odvijanje procesa.

T

Tim - skup pojedinaca koji rade zajedno na realizaciji određenog cilja kako bi postigli više, bolje i brže, nego da rade pojedinačno. Tim podstiče, koristi i razvija snage, veštine, znanja i iskustva svojih članova i tako nadoknađuje i prevazilazi individualne slabosti.

Tim za razvoj škola - tim savetnika/ca koje pružaju pomoć školama u vođenju procesa školskog razvojnog planiranja; formiran je u februaru 2002. godine u okviru Sektora za razvoj i međunarodnu prosvetnu saradnju Ministarstva prosvete i sporta.

U

Učešće u projektu (engl. Participation) - je uključivanje osoba na koje se projekat odnosi u planiranje i vođenje aktivnosti na projektu ili u toku monitoringa ili evaluacije projekta.

Ulaganja (engl. Inputs) - čini skup sredstava neophodnih za sprovođenje aktivnosti (novac, oprema, materijali, tehnička podrška, vreme itd)

Uticao projekta (engl. Impact) - predstavlja promene koje mogu

nastati usled sprovođenja projekta ili kojima projekat može doprineti u okviru ciljne grupe i šire, obično na nivou globalnog cilja. Procena uticaja predstavlja sistematsku analizu trajanja bitnih promena u životu ljudi pozitivnih i negativnih, namerno izazvanih ili slučajno nastalih, koje su rezultat određene radnje ili niza radnji.

F

Facilitacija - održavanje kreativno-saradničkog i saznajnog procesa tokom grupnog rada; rad u grupi u kome je zadatak facilitatora/ke da brine o toku događanja, tako što će primenom različitih veština omogućiti da razgovor ili donošenje odluke teče brzo i glatko. Facilitator/ka nudi strukturu i postavlja pitanja, pri čemu se uzdržava od davanja sadržinskih doprinosa. On/ona olakšava i omogućava nesmetan rad u grupi, isključivo vodeći računa o cilju.

Š

Školski razvojni tim - tim od 5 do 7 osoba, predstavnika/ca različitih interesnih grupa, koji organizuje i vodi proces razvojnog planiranja u školi, a bira ga Nastavničko veće.

Školski razvojni plan - je dokument koji nastaje kroz proces razvojnog planiranja u jednoj školi. Donosi se za period od 3 do 5 godina, a rezultat je konsenzusa dobijenog na osnovu potreba i želja svih aktera razvojnog planiranja sa jasno definisanim ciljevima, ulogama i odgovornostima.

5. IZVORI:

1. Grupa autora (2002): *Kvalitetno obrazovanje za sve - put ka razvijenom društvu*. Beograd: Ministarstvo prosvete i sporta.
2. Grupa autora (1999): *Mostovi za planiranje, monitoring, evaluaciju*. ICCO.
3. Grupa autora (2001): *Škola u pokretu*. Sarajevo: Kultur Kontakt.
4. *Materijali sa studijskih putovanja Tima za razvoj škola* (Litvanija, Švajcarska i Austrija)
5. Per Dalinnjith the assistance of Katherine Kitson. (1998.): *School Development*. London: Cassell Njellington Hous Strand.
6. Pešić, M. i saradnici (1998): *Pedagogija u akciji*. Beograd: Institut za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta.
7. Popadić D., Mrše S., Kovač - Cerović T. (1998): *Pamet-niji ne popušta*. Beograd: Most i Centar za antiratnu akciju

SAVREMENE TEHNOLOGIJE U MUZIČKOJ NASTAVI

U okviru seminara nastavnika i direktora muzičkih škola, organizovanog na Tari u periodu od 28. juna do 03. jula sa tematikom "Razvojno planiranje u muzičkim školama", u četvrtak, 30. juna, muzička kuća "Harmonija" je održala prezentaciju novih tehničkih dostignuća gde su predstavljeni softverski paketi firme Sibelius i novi domaći brend računara, HMD, koji je osmišljen združenim snagama firmi Harmonija i Mikrodizajn, a namenjen je prvenstveno profesionalnom radu na muzici i multimediji. Ove proizvode su predstavili Miša Janković (Mikrodizajn), prof. Konstantin Blagojević („Vatroslav Lisinski“) i Boris Bunjac (Harmonija).

Janković je u kratkim crtama dao prikaz kompjutera za specijalne namene i opisao njegove karakteristike i mogućnosti. Sa ovako napravljenim kompjuterom otvaraju se novi načini upotrebe kompjuterskih tehnologija i ostvaruje se znatno veće poverenje u robu koja je napravljena i testirana u našoj zemlji. Treba napomenuti da je ovo prvi kompjuter, na ovim prostorima, koji dolazi sa trogodišnjom garancijom na kompletnu konfiguraciju.

Blagojević je predstavio mogućnosti muzičkog programa Sibelius 3 koji svojim sadržajem predstavlja prekretnicu u razvoju nastave u muzičkim školama.

Upotrebom ovog programa đaci dobijaju priliku da se obrazuju i stiču znanje poput svojih vršnjaka u zemljama Evropske unije i Amerike, gde se ovaj program već duže vreme koristi. Kreativnom upotrebom programa obogaćuje se nastava harmonije, solfeđa, kontrapunkta, teorije muzike i individualne nastave na instrumentima. Škole koje poseduju ovaj program mogu organizovati štampanje sopstvenih notnih izdanja i drugih knjiga iz oblasti muzike.

Koristeći ovu priliku Blagojević je prezentovao i svoju knjigu "Sibelius za početnike", izdatu od strane izdavačke kuće PC knjiga, u kojoj su objašnjeni počeci rada u ovom izuzetnom muzičkom programu.

Bunjac je izneo osnovne podatke o softverskom paketu Sibelius Educational Suite koji je namenjen, kako učenicima, tako i profesorima i svima onima koji se bave muzikom na bilo koji način.

SIBELIUS EDUCATIONAL SUITE



Sibelius Instruments su jedinstvena interaktivna enciklopedija instrumenata, bendova, orkestara i ansambala. Uključuju kompletnu informaciju o svakom orkestarskom ili bend instrumentu, sa svim njihovim detaljima, karakteristikama i objašnjenjima kako se za njih piše. Sve to je praćeno stotinama kvalitetnih snimaka na pratećem CD-u.

„**Sibelius Instrumenti** su predivni interaktivni vodič pogodan za početnike, studente ili iskusne kompozitore. Izgled i prezentacija su savršeno jasni i zadovoljstvo u korišćenju će naći, kako amateri tako i profesionalci.“

Julian Anderson

Dekan odseka kompozicije na Royal College of Music.



Sibelius Starclass je sve što je potrebno da deci predstavite muziku

Kompletan plan časova i izvor pomoći za predavače u osnovnim isrednjim muzičkim školama. **Starclass** sadrži kompletna objašnjenja i za ne-specijalizovane predavače, stotine muzičkih klipova i sliak koje mogu biti štampane kao i prateći CD koji se uptrbljava na času.



Sibelius Auralia je impresivan softver za vežbanje i testiranje sluha. **Auralia** je perfektna za škole, srednje škole, univerzitete i bilo koga ko uči ili podučava muziku (ili svira muzički instrument).

Auralia poseduje stotine vežbi od početnog do naprednih nivoa, obuhvatajući 25 poglavlja kao što su:

- Identifikacija i pevanje intervala, i nota iz akorada
- Melodijski i ritmički diktati
- Prepoznavanje kadenci
- Prepoznavanje i korigovanje lošeg štimovanja
- Pevanje gornjeg ili donjeg glasa iz dvoglasnih vežbi
- Zapisivanje akordskog sleda

Testovi su dizajnirani za učenike klasične, jazz i rock/pop orijentacije sa specijalnim vežbama koje uključuju jazz/contemporary skale, akorde i akordske progresije.



Sibelius Compass - Umetnost komponovanja

Sibelius Compass je jedinstveni program koji je od velike pomoći profesorima dok predaju kompoziciju i studentima da nauče da komponuju. Uključuje časove, kompozicione projekte i testove koji pokrivaju sve oblasti i aspekte komponovanja.

Na svakom času, učenik prelazi odgovarajuće interaktivne oblasti, proverava svoje znanje na testovima u uključenim kvizovima. Oblasti uključuju melodiju, harmoniju, skale, ritam, dinamiku, transformacije, boju, teksturu i formu.



Sibelius Notes je kompletno pakovanje obrazovnih izvora koji Vam pomažu predavanju muzike sa Sibelius-om. Pokriva sve školske nivoe. **Notes** sadrži vežbe i spremne štampane zadatke za upotrebu od notacije do komponovanja. Takođe se na CD-u nalazi mnoštvo muzičkih primera kao i drugih korisnih izvora za nastavu. Učenici mogu koristiti **Notes** na kompjuteru ili na običnom papiru (gotovi obrasci se nalaze na CD-u i mogu biti slobodno štampani).



Sibelius Musition je kompletni softver za učenje i testiranje iz muzičke teorije. Napravljen za učenike svih uzrasta i mogućnosti, **Musition** je lak za upotrebu i stimuliše svojim jednostavnim okruženjem tako da se ostvaruje brz napredak u radu. Takođe, **Musition** markira i pamti testove za Vas tako da učenicima nije potrebna velika pomoć u radu. **Musition** je idealan za osnovne i srednje muzičke škole, univerzitete i bilo koga ko predaje ili uči muziku.

Dejan Milinković, prof.

CEI ORKESTAR MLADIH SLOVENIJA 2005

Drugi jul, datum polaska do sada najveće grupe dece uzrasta između 15 i 19 godina na pripreme, tzv. letnji stage CEI (Centralno Evropska Inicijativa) orkestra mladih. I pored odlične organizacije i priprema (vize, garancije...) pred put u režiji g-đe Mile Lacković, direktora srednje muzičke škole "Manojlović" i g-đe Gorice Dimitrijević, direktora srednje muzičke škole "Slaveski", tražim odgovore na mnogo pitanja. Sa mnom na put u Sloveniju kreće njih 24-oro, većina maloletnih, za koje je Italijanska Ambasada tražila posebne garancije, deca sa kojom me očekuje mnogo toga i za koju sam ja odgovoran. Zvuči možda i pomalo stresno i, da budem iskren, bilo je, sve do našeg susreta i polaska iz Beograda.

Već posle prvog susreta i kontakta bilo mi je jasno da nikakvih problema neće biti i da idemo u Sloveniju da svi zajedno nešto vidimo, upoznamo i što je i najvažnije, naučimo. Na jednom mestu violinisti, violisti, čelisti, basisti, flautisti, oboisti, klarinetisti, fagotisti, hornisti, tubisti... Ceo jedan orkestar u malom. Deca koja su zadovoljila kriterijume audicije održane tokom aprila meseca uz lično prisustvo maestra Igora Corettija, dirigenta i glavnog organizatora celog projekta. Najbolji među najboljima. Verovatno sam zbog toga, bez mnogo razmišljanja i prihvatio poziv da učestvujem u radu orkestra.

Član sam Beogradske Filharmonije i već nekoliko godina se bavim pedagogijom, tako da sam mogao da očekujem mnogo rada pri samom pogledu na program koji je planiran za koncerte (njih pet) u Sloveniji i Italiji: P. I. Čajkovski - Uvertira-fantazija "Romeo i Julija", Mozart - uvertira "Čarobna Frula", L. van Beethoven - Simfonija br. 5, dva komada za violinu i orkestar, tema iz filma "Šindlerova lista" solista iz Moldavije Stefan Besan. Program oko koga bi se pomučio i mnogo iskusniji profesionalni orkestar, a kamoli orkestar sastavljen od mladih umetnika koji su došli sa svih strana centralnog dela Evrope (Italije, Slovenije, Hrvatske, BIH, Makedonije, Bugarske, Rumunije, Albanije, Mađarske, Ukrajine, Belorusije, Poljske i, naravno, SCG) i koji se po prvi put u životu susreću sa ovako nečim. Mnogo rada, mnogo truda i jako mnogo ljubavi je potrebno da bi cela stvar uspeła.

Ovde bih želeo da ukažem posebnu pažnju na maestra Corettija, čoveka koji je ceo projekat započeo pre 5 godina i koji posle mnogo problema i poteškoća koje su pratile ovako kompleksan projekat uspeva da itekako skrene pažnju na orkestar, kakvih u Evropi nema baš mnogo. Čovek koji uspeva da okupi najtalentovaniju decu iz raznih krajeva Evrope i da im prenese ogromno znanje i iskustvo, a sve to kroz mnogo rada, truda i vežbanja, ali i zabave. Gledao sam tu decu, iz dana u dan, kako posle 6, pa i više sati provedenih sa instrumentom, posle napornog rada sa nestrpljenjem očekuju sutrašnje probe i koncerte.

Prvih nedelju dana imali smo odvojene probe, svaka grupa posebno. Moj zadatak je bio da pripremim grupu viola. Ne mali posao, imajući u vidu da se njih osmoro po prvi put susreću sa tom vrstom klasične muzike. Svaki ponaosob je izvrstan solista i izvođač, ali rad i sviranje u orkestru ipak podrazumeva i nešto drugačiji pristup muzici. Taman kada su počeli da "dišu" zajedno, počinju tutti probe, probe celog orkestra. Iako imam ne baš malo orkestarsko iskustvo i mogu da kažem da sam

CEI YOUTH ORCHESTRA

CEI YOUTH ORCHESTRA

“prošao” dosta orkestarskog materiala, kako u Srbiji, tako i u inostranstvu, probe i način na koji ih vodi Igor Coretti su zaista nezaboravne. Toliko šarma i duha, a toliko informacija, osmesi ne silaze sa lica. Neverovatno! Vreme leti, nemaš osećaj da proba traje već 3 sata, a već se toliko toga desilo.

Inače, uslovi za rad su bili fantastični. Smešteni smo u hotelu “KOKRA”, na Brdu pored Kranja. Hotel se nalazi na početku ogromnog parka u kojem je nekada bila rezidencija Karađorđevića, kasnije Titova vila. Park je fantastično sređen, sa dva jezera po kojim plivaju labudovi, sa mnoštvom malih staza koje se kao lavirinti pružaju u raznim pravcima. Jednostavno, savršeni uslovi za rad. Prvo mesto je udaljeno više od 3 kilometra, tako da se bez kola nema gde otići. Reklo bi se možda i malo spartanski, ali smo napravili ekskurzije do Bleda i Bohinja (izvor Savice).

Koncerti su održani u Italiji (CIVIDALE DEL FRIULLO I TRST) i Sloveniji (BRDO, LJUBLJANA, POSTOJNA) i svi su prošli fantastično. Deca su se na bini ponašala kao pravi profesionalci. Od koncerata bih mogao da izdvojim kao posebno značajan onaj u Ljubljani, u Sali Slovenske Filharmonije. Sala popunjena skoro do poslednjeg mesta, atmosfera fantastična. Ako bi se kojim slučajem izbegao pogled na binu, na kojoj sede deca koja tek desetak dana sviraju zajedno, moglo bi se reći da sviraju pravi profesionalci, orkestar sa mnogo iskustva, i posebno teškim programom. Bilo je zaista sjajno, kao i svi sledeći nastupi.

Ne mogu, a da ne spomenem i nastup u Postojni, ne toliko zbog samog nastupa, koliko zbog emocija. Bio je to poslednji nastup i završen je i bukvalno u suzama. Naime, za tih dvadesetak dana toliko smo se zbližili da je pomisao da se ponovo vidimo tek u novembru naterala suze na oči. Nije bilo lako gledati ih tako uplakane, ali moram da napomenem da su koncert “muški” priveli kraju.

Sutradan, 22.jula - povratak kući. Naravno opet suze, razmena adresa i brojeva telefona i opet svako na svoju stranu. Možda čak i pomalo surovo u odnosu na ono, što nas je pune tri nedelje vezivalo. Neverovatno je kako je vreme prosto proletelo, koliko toga se desilo, koliko smo doživeli i videli. Za većinu nas nešto jedinstveno i neponovljivo. Iskustvo za ceo život.

Na slikama:

Učesnici iz SCG
Koncert u Postojni
Bohinje - uspomene sa ekskurzije



REVIJA TALENATA 2005



Milorad Obradović, prof.

Posle desetak godina pauze, 21. juna je u Muzičkoj školi "Josif Marinković" u Zrenjaninu ponovo održana Revija talenata muzičkih škola Srbije. Inicijativa za oživljavanje ove manifestacije je potekla od Zajednice muzičkih i baletskih škola Srbije čije je Predsedništvo predložilo da pravo učešća na Reviji imaju laureati sa Republičkog takmičenja 2005. godine.

Poziv da učestvuju na Reviji upućen je svim muzičkim školama koje su imale laureate. Prijavljeno je 25 solista i dva kamerna sastava iz 14 muzičkih škola Srbije.

Reviju talenata 2005 otvorila je savetnik Ministarstva prosvete i sporta Republike Srbije g-đa Mira Petrov. Organizovana su dva koncerta, sa početkom u 11 i 15 časova. Na prvom koncertu su nastupili solisti instrumentalisti, a na drugom solisti solo pevači i kamerni sastavi. Zajednica muzičkih i baletskih škola Srbije je svim učesnicima poklonila knjige koje je uručila Mila Lacković, predsednik Zajednice.

Prema opštoj oceni prisutnih, Revija talenata 2005 bila je veoma uspešna i dobro organizovana pa očekujemo da bi narednih godina manifestacija mogla zaživeti i proširiti se.



TAKMIČENJA

STANDARDIZACIJA I KATEGORIZACIJA

Na predlog Ministarstva prosvete i Sekretarijata za obrazovanje Beograda, koji će ove godine izdvojiti sredstva za nagradjivanje talentovanih učenika i finansiranje odlazaka na međunarodna takmičenja, predloženi su standardi za kategorizaciju takmičenja.

Zajednica muzičkih i baletskih škola Srbije je i sama došla na ideju da je neophodno napraviti standardizaciju i kategorizaciju takmičenja, kako bi se pri dodeli nagrada učenicima ili profesorimam uspostavili jasni parametri za procenu uspešnosti na takmičenjima, kao i određivanju visine same nagrade.

Ne ulazeći u raspravu o značaju nastupa učenika na takmičenjima, svesni smo da su takmičenja na kojima učenici nastupaju u zemlji i inostranstvu različitog kvaliteta i različitih programskih zahteva. Da ne bismo sami sebi napravili problem, svrstavajući sva takmičenja u jednu ravan, dat je predlog standarda za pet kategorija, koji je u junu dostavljen školama. ZMBSS do danas nije dobila ni jedan predlog za korekciju predloženih standarda, tako da će se rad na kategorizaciji završiti u avgustu 2005. na Republičkim stručnim aktivima.

UKOLIKO PROPOZICIJE TAKMIČENJA NE ZADOVOLJE SVE STANDARDE, BODUJU SE KAO TAKMIČENJA IZ NAREDNE KATEGORIJE.

STANDARDI ZA KATEGORIZACIJU TAKMIČENJA

I kategorija

- međunarodna takmičenja
- višetajna
- ograničen broj nagrada, do 6
- definisan program, minimum 4 komponente
- međunarodni žiri
- učesnici iz najmanje 5 zemalja

II kategorija

- međunarodna takmičenja
- jednoetajna
- ograničen broj nagrada
- definisan program, minimum 2 komponente
- međunarodni žiri
- učesnici iz najmanje 5 zemalja

III kategorija

- takmičenja u zemlji i inostranstvu
- jednoetajna
- neograničen broj nagrada
- definisan program, minimum 4 komponente
- žiri iz SCG ili zemlje domaćina
- minimum 20 učesnika u kategoriji

IV kategorija

- takmičenja u zemlji
- jednoetajna
- neograničen broj nagrada
- definisan program, minimum 2 komponente
- žiri iz SCG

V kategorija

- takmičenja u zemlji
- jednoetajna
- neograničen broj nagrada
- slobodan program
- žiri iz SCG



REZULTATI UPISA UČENIKA U SREDNJE MUZIČKE I BALETSCKE ŠKOLE

ŠKOLSKA 2005/2006

rb.	Okrug	Grad	Škola	Obrazovni Profil	Podaci o prijemu				
					Prijem po konkursu	Prijavljeno kandidata	Prijemni položilo	Upisano učenika	Slobodnih mesta
1	GRAD BEOGRAD	BEOGRAD	MŠ "J. Slavenski"	Muz. izvođač ¹	65	25	24	24	41
				Muz. saradnik	20	22	18	18	2
			MŠ "Stanković"	Muz. izvođač ²	75	65	52	52	23
				Muz. saradnik	18	25	16	16	2
			MŠ "K. Manojlović"	Muz. izvođač	48	41	34	34	14
				Dizajner zvuka	16	16	12	12	4
			MŠ "D. Jenko"	Muz. izvođač	25	23	23	23	2
				Muz. saradnik	10	12	10	10	0
			MŠ "V. Vučković"	Muz. izvođač	40	43	40	40	0
				Muz. saradnik	60	61	58	58	2
MŠ "Mokranjac"	Muz. izvođač	30	33	29	29	1			
	Muz. saradnik	12	18	18	18	0			
MŠ "V. Lisinski"	Muz. izvođač	12	8	7	7	0			
	Muz. saradnik	12	8	7	7	0			
BŠ "L. Davičo"			Klasičan balet	22	21	13	13	0	
			Narodna igra	16	37	20	20	0	
			Moderna igra	8	27	14	13	0	
2	SEVERNABAČKI	Subotica	MŠ Subotica	Muz. izvođač ³	12	6	8	8	4
				Muz. saradnik	12	6	6	6	4
			MŠ "I. Bajić"	Muz. izvođač	35	47	37	37	0
				Muz. saradnik	25	20	17	17	6
			Baletska škola	Klasičan balet	14	10	6	6	8
				Narodna igra	16	8	8	8	8
			MŠ "J. Marinković"	Moderna igra	8	8	8	8	0
				Muz. izvođač	16	15	14	14	0
			MŠ "J. Bandur"	Muz. saradnik	16	26	21	18	0
				Muz. izvođač	24	28	24	24	0
MŠ "P. Kranjčević"	Muz. saradnik	16	16	16	16	0			
	Muz. izvođač	15	14	16	16	0			
MŠ "P. Kranjčević"	Muz. saradnik	15	15	14	14	0			
	Muz. izvođač	15	15	14	14	0			
3	JUŽNOABAČKI	Novi sad	Baletska škola	Muz. izvođač	35	47	37	37	0
				Muz. saradnik	25	20	17	17	6
4	SREDNJOBANATSKI	Zrenjanin	Baletska škola	Muz. izvođač	14	10	6	6	8
				Muz. saradnik	16	8	8	8	8
5	JUŽNOBANATSKI	Pančevo	Baletska škola	Muz. izvođač	8	8	8	8	0
				Muz. saradnik	8	8	8	8	0
6	SREMSKI	Sr. Mitrovica	Baletska škola	Muz. izvođač	16	15	14	14	0
				Muz. saradnik	16	26	21	18	0
6	SREMSKI	Sr. Mitrovica	Baletska škola	Muz. izvođač	24	28	24	24	0
				Muz. saradnik	16	16	16	16	0
6	SREMSKI	Sr. Mitrovica	Baletska škola	Muz. izvođač	15	14	16	16	0
				Muz. saradnik	15	15	14	14	0

[nastavak]

rb.	Okrug	Grad	Škola	Obrazovni Profil	Podaci o prijemu					Slobodnih mesta
					Prijem po konkursu	Prijavljeno kandidata	Prijemni položilo	Upisano učenika		
7	ŠUMADIJSKI	Kragujevac	MŠ Kragujevac	Muz. izvođač Muz. saradnik	30 15	60 35	37 13	32 13	0 0	
8	POMORAVSKI	Čuprija	ŠMT Čuprija	Muz. izvođač	10	-	-	-	-	
9	BRANIČEVSKI	Požarevac	MŠ Požarevac	Muz. izvođač Muz. saradnik	15 15	19 12	13 9	13 9	2 6	
10	PODUNAVSKI	Smederevo	MŠ "K. Manojlović"	Muz. izvođač Muz. saradnik	10 10	9 13	10 10	10 10	0 0	
11	KOLUBARSKI	Valjevo	MŠ "Ž. Grbić"	Muz. izvođač Muz. saradnik	10 10	19 2	16 1	17 0	0 3	
12	MAČVANSKI	Šabac	MŠ "M. Vukdragović"	Muz. izvođač Muz. saradnik	20 10	18 22	12 12	12 12	8 0	
13	RASINSKI	Kruševac	MŠ "S. Hristić"	Muz. izvođač Muz. saradnik	10 10	9 13	9 13	10 10	0 0	
14	RAŠKI	Kraljevo	MŠ "S. Mokranjac"	Muz. izvođač Muz. saradnik	20 25	13 19	13 17	13 17	7 8	
15	BORSKI	Negotin	MŠ "S. Mokranjac"	Muz. izvođač Muz. saradnik	10 10	13 7	13 6	13 6	0 1	
16	JABLANIČKI	Leskovac	MŠ "S. Binički"	Muz. izvođač Muz. saradnik	20 20	16 17	16 17	16 17	4 3	
17	PČINJSKI	Vranje	MŠ "S. Mokranjac"	Muz. izvođač	6	4	3	3	3	
18	NIŠAVSKI	Niš	MŠ Niš	Muz. izvođač Muz. saradnik	30 30	28 33	28 31	28 31	1 0	
19	KOSOVSKI	Gračanica	MŠ Gračanica	Muz. izvođač Muz. saradnik	10 10	0 5	0 2	0 2	10 8	
20	KOSOVSKO- MITROVAČKI	K. Mitrovica	MŠ "M. Vasiljević"	Muz. izvođač Muz. saradnik	10 10	5 11	5 10	5 10	5 0	

¹ Vokalno instrumentalni odsek i odsek rane muzike ² Vokalno instrumentalni odsek i džez muzika ³ Nastava se izvodi na srpskom jeziku. ⁴ Nastava se izvodi na mađarskom jeziku.

**FINANSIJSKI IZVEŠTAJ ZAJEDNICE MUZIČKIH I BALETSKIH ŠKOLA SRBIJE
ZAKLJUČNO SA 30. 07. 2005.**

PRIHODI	IZNOS
Članarina	948.975,00
Kotizacija Republičkog takmičenja	2.356.910,00
Ministarstvo prosvete-RT	274.012,00
Trezor grada-RT	53.100,00
Kotizacija za seminare	137.000,00
Kotizacija za SHOŠ	34.900,00
Pijanistička škola	220.000,00
Prodaja knjiga	16.872,00
Saldo iz 2004.	59.499,85
Ukupno	4.101.268,85
TROŠKOVI REPUBLIČKOG TAKMIČENJA	
Štampanje knjižice, diploma, rekl.mater.	191.065,83
Štimovanje	139.084,00
Ugostiteljske usluge	559.581,52
Kancelarijski materijal	30.502,50
Izrada spota, reklama	85.760,00
Atrijum narodnog muzeja	116.200,00
Nagrade laureatima	43.200,00
Ugovori + doprinosi	1.352.572,87
PTT	39.890,20
Provizija banke	10.889,30
Reklamni oglasi	18.616,86
Fotokopiranje+foto usluge	8.356,50
Troškovi otvaranja RT	41.086,00
Ukupno	2.636.805,58 (+47.216,42)
SEMINAR NA TARI (2)	
Prevoz +hotel	48.938,96
Ugovori +doprinosi	141.761,00
Materijal radni	63.417,60
Najam tehnike	16.545,96
Fotokopiranje	8.516,18
Ostali troškovi	6.609,00
Ukupno	285.788,00 (- 148.000,00)
EMU + EVROPSKI ORKESTAR	
Reklamni materijal	26.328,49
Ugovori + doprinosi	73.242,75
Ugostiteljske usluge	67.453,20
Kancelarijski materijal	1.620,00
prevoz + vize (YMICO)	40.590,56
Ukupno	209.235,00
GODIŠNJE SKUPŠTINE (2)	
Ugostiteljske usluge	94.910,00
Nagrade + cveće	72.257,85
Video prezentacija	7.000,00
Kancelarijski materijal	1.748,00
OSTALI TROŠKOVI	
Pijanistička škola	245.568,00 (- 25.568,00)
Štampanje knjige J. Jovičića	72.733,60
Stipendija Stojanović	30.000,00
Štampanje biltena	129.924,00
Ugovori - Bilten	60.657,00
Ugovori sekretar. + računovodstvo	139.003,00
Prevoz	26.093,00
Reprezentacija	11.836,00
PTT	14.721,00
Ostali troškovi	11.386,91
Transakcije	522,47
Ukupno	742.444,98
Saldo na računu	51.079,44

Muzička škola "Josip Slavenski", Beograd, u Italiji

Od 17. do 22. juna 2005. ansambl za ranu muziku Muzičke škole "Josip Slavenski" - "Joculatores Slavenses" je učestvovao na Festivalu srednjeg veka u San Gimignano u Italiji.

Gostovanje ansambla "Joculatores Slavenses" je tradicionalno. Ovo je bio treći susret malog srednjovekovnog gradića San Gimignana i naših "Joculatoresa". Festival okuplja više hiljada stanovnika najlepšeg dela Italije – Toskane, kao i mnogobrojnih turista.

U očuvanom srednjovekovnom ambijentu, medju zidinama neobičnih i jedinstvenih kamenih kula, odvijale su se procesije učesnika, koji su odeveni u srednjovekovne odežde prikazivali veštine, zanate, kao i muziku prohujalih vremena.

"Joculatoresi" su kao znak prepoznavanja nosili zastavu Opštine Vračar koja se visoko i ponosito vijorila medju drugim zastavama različitih italijanskih opština. Školu "Slavenski" organizatori dočekuju kao stare prijatelje. Kažu: "Kada dodjete, unesete svetlo, radost i optimizam."



MŠ "VOJISLAV VUČKOVIĆ", BEOGRAD NA OMLADINSKOM FESTIVALU U KOREJI

AMBASADA SCG – SEUL

21. juni 2005.

Organizatori Međunarodnog omladinskog muzičkog festivala, koji će se održati na Namiadi u Republici Koreji od 28. jula do 2. avgusta, obratili su se Ambasadi SCG u Seulu sa pozivom za učešće na Festivalu nasa tri muzičara od 13 do 18 godina starosti. Sve troškove puta i boravka za tri mlada muzičara i vođu puta snosi organizator Festivala.

Ambasada je poziv prosledila srednjoj muzičkoj skoli "Vojislav Vučković" u Beogradu, koja je prihvatila učešće na festivalu i predložila svoje učenike: Petra Matića (harmonika), Radeta Soro (harmonika) i Bojanu Antović (klavir), a vođa puta će biti direktor škole prof. Dušan Jovanović. Organizatori festivala su prihvatili njihovo učešće.

Nakon boravka na Namiadi, učenici i direktor muzičke škole "V. Vučković" ostaće u Seulu do 4. avgusta kao gosti Ambasadora SCG u Seulu i najverovatnije održati jos jedan kraći koncert u Seulu 2. ili 3. avgusta.

MUZIČKA ŠKOLA "STEVAN MOKRANJAC" KRALJEVO

Obraćamo Vam se radi korekcije podataka objavljenih u Biltenu broj 5 (maj 2005, na strani br. 7) a koji se odnose na tabelu u kojoj je prikazan ukupan plasman škola postignut na 49. Festivalu muzičkih i baletskih škola Srbije u Lazarevcu. Takmičarska ekipa muzičke škole "Stevan Mokranjac", Kraljevo osvojila je 98, 26 poena i nalazi se na 2. mestu u ukupnom plasmanu muzičkih škola. Molimo da ovaj podatak proverite i u slučaju ispravnosti korigovanu tabelu objavite u narednom broju Biltena.

S poštovanjem,
Direktor škole
Mr Miodrag Grujičić

ŠKOLA ZA OSNOVNO I SREDNJE MUZIČKO OBRAZOVANJE
"STEVAN MOKRANJAC" POŽAREVAC

U poslednjem broju Biltena br. 5 primetili smo grešku koja se odnosi na ukupan plasman naše škole na 49. Festivalu muzičkih i baletskih škola Srbije. Na strani br. 7 smo uočili da ste umesto prosečne ocene škole za II A kategoriju, koja iznosi 84, 82, ubeležili prosečnu ocenu škole 77, 75. U tom slučaju bi konačna prosečna ocena škole trebalo da bude 91, 52, a ne 89, 17, što znači da je u ukupnom plasmanu naša škola zauzela osmo, a ne deseto mesto. Takođe, na strani br. 9, gde je prikazan plasman ansambala stoji ocena 84, 82, a piše nagrada treća, umesto nagrada druga.

Molimo Vas da u narednom broju Biltena objavite ove rezultate.

Direktor škole
Zoran Marić, prof.